

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی رشته

مشاوره

Counseling

مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

گرایش

مشاوره خانواده | Family Counseling

مشاوره مدرسه | School Counseling

گروه علوم انسانی
پیشادی دانشگاه تهران

بیت

عنوان گرایش: (۱) مشاوره خانواده، (۲) مشاوره

مدرسه

دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد ناپیوسته

نوع مصوبه: بازنگری

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۰۹/۱۳

نام رشته: مشاوره

گروه تحصیلی: علوم انسانی

زیرگروه تحصیلی: مشاوره

پیشنهادی: دانشگاه تهران

برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد رشته مشاوره گرایش های ۱- مشاوره خانواده و ۲- مشاوره مدرسه در جلسه شماره ۱۶۹ تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۳ کمیسیون برنامه ریزی درسی، محتوا و سرفصل رشته های تحصیلی و تاییدیه شماره ۱۷۳۶۹ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۱ شورای تحول و ارتقای علوم انسانی، به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب این برنامه درسی در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی پذیرفته می شوند، قابل اجرا است.

ماده دو- این برنامه درسی، بر اساس برنامه درسی رشته مشاوره مصوب جلسه ۴۰۲ تاریخ ۱۳۷۹/۰۸/۰۸ شورای عالی برنامه ریزی بازنگری شده است.

ماده سه- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می شود.

ماده چهار- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر قاسم عموعابدینی

معاون آموزشی

و دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

دکتر رضا نقی زاده

مدیر کل دفتر برنامه ریزی آموزشی عالی

بسم الله الرحمن الرحيم

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی

بخش تخصصی مشاوره

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: مشاوره

Counseling

با دو گرایش

۱- مشاوره خانواده

۲- مشاوره مدرسه

Program Tracks : Family and School

۱۴۰۰

۱

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

۱) تعریف رشته

مشاوره خانواده: مشاوره خانواده فرآیندی پویا و یاورانه است که در آن زوج یا خانواده با کمک مشاور، به بررسی و تجزیه و تحلیل مشکلات خود اقدام می‌کنند و از موارد ناشناخته در روابط خانواده خود و پویایی های درون روانی و بین فردی خود آگاه می‌شوند؛ همچنین عوامل ناخواسته و مزاحم را تغییر داده و زندگی بهتر و مطلوب‌تری را برای خویش می‌سازند. در واقع مشاوره خانواده یکی از گرایش‌های رشته مشاوره است که به مطالعه و بررسی ساختار و فرآیند تحول خانواده، علل و فرآیند شکل‌گیری رفتارها و روابط نابهنجار و ناکارآمد بین زوج‌ها و اعضای خانواده می‌پردازد و در صدد به کارگیری مداخلات مؤثر و الگوها و تکنیک‌های مشاوره و روان‌درمانی جهت حل مشکلات و تعارضات درون خانواده، کمک به زوج‌ها و خانواده‌ها برای پیشگیری از آسیب‌های روانی و مدیریت رفتاری فرزندان و بهبود روابط و مسائل و اختلالات زوجی و زناشویی می‌پردازد. دوره کارشناسی ارشد مشاوره خانواده دربرگیرنده آموزش‌های نظری عملی و کارورزی در اهم موضوع‌های زناشویی و خانواده است.

مشاوره مدرسه: کودکان، نوجوانان و جوانان که دوران رشد و تحول آنان با زمان تحصیلشان در مقاطع ابتدایی و متوسطه همزمان است، با چالش‌های گوناگونی متناسب با شرایط رشدی- تحولی خود مواجه اند. چالش‌های خانوادگی، تحصیلی، اجتماعی (روابط بین فردی) و اخلاقی و در عین حال کم‌تجربگی این گروه سنی می‌تواند منجر به بحران‌های روحی- روانی و تحصیلی گردیده و در مسیر رشد سالم شخصیت و در نتیجه رسیدن به رشد همه‌جانبه آنان اختلال ایجاد نماید. از طرفی دیگر، توسعه جوامع صنعتی و زندگی شهرنشینی و پیچیده‌تر شدن زندگی انسان‌ها، والدین را با مشغله‌های فراوانی مواجه ساخته است که در بسیاری موارد فرصت و مجال پرداختن به امور فرزندان را به دست نمی‌آورند. در چنین مشکلاتی حضور افرادی متخصص در زمینه روان‌شناسی و مشاوره، در ساختار سازمانی مدارس می‌تواند بخش اعظمی از نیازهای آنان را پاسخگو باشد. نقش ثمربخش فعالیت‌های نظام آموزش و پرورش به ویژه فعالیت‌های مشاوره‌ای، از یک سمت در پرورش دانش‌آموزان از نظر علمی، فرهنگی و اجتماعی مؤثر است و از سمت دیگر، فعالیت‌های مشاوره‌ای مدرسه پایه و اساس خدمات روان‌شناسی و مشاوره‌ای در سطح جامعه و به عبارتی، مروج شیوع این گونه خدمات در آینده است. به جرات می‌توان گفت که پیشرفت دانش‌آموزان در زمینه‌های مختلف روانی رفتاری و تحصیلی- شغلی و همچنین، آینده خدمات روان‌شناسی و مشاوره در سطح جامعه به توانایی عملکرد نظام مشاوره‌ای مدارس و توانمندسازی مشاوران آن بستگی دارد. لذا، اولویت اول برای افزایش دانش و بهره‌وری فعالیت‌های مشاوران مدارس، توجه همه‌جانبه به توانمندسازی مشاوران است. پس می‌توان اذعان کرد که اگر مشاوران به ارتقای دانش خود در حد تحصیلات تکمیلی بپردازند، از یک جهت عملکرد آنان در مقابل دانش‌آموزان در حیطه‌های گوناگون رشد می‌یابد و از جهت دیگر انگیزه شغلی پیدا می‌کند و اینجاست که منطبق وجود برنامه مدون آموزشی به مشاوران برای رسیدن به چنین اهدافی نمایان می‌شود. چرا که مشاوران باید بتوانند همسو با تحولات علمی و متناسب با نیازهای جامعه، توانایی‌های دانشی و مهارتی

خود را ارتقاء دهند تا موقعیت های مشاوره متنوعی را برای دانش آموزان تدارک ببینند. برای دستیابی به این هدف می بایست زمینه و شرایط ادامه تحصیل مشاوران در مقاطع تحصیلات تکمیلی اجرا شود. بدین منظور دوره کارشناسی ارشد رشته مشاوره مدرسه که در ایران مسبوق به سابقه است، با نگرشی جدید و متناسب با اسناد بالادستی طراحی شده است.

۲) هدف رشته

الف) اهداف دوره کارشناسی ارشد مشاوره خانواده: اهداف اصلی برنامه دوره کارشناسی ارشد مشاوره

خانواده با توجه به موارد زیر تهیه و تدوین شده است:

۱. تربیت متخصص برای هدایت و مشاوره مراجعین برای انتخاب همسر مناسب
۲. تربیت متخصص برای ارزیابی و شناخت مشکلات خانواده،
۳. تربیت متخصص جهت کاربرد تفکر سیستمی در بررسی رفتارها و روابط افراد در خانواده و ازدواج،
۴. کاربرد شیوه‌ها و فنون مختلف خانواده درمانی برای حل مشکلات در چارچوب مسائل بین فردی زوجی و خانوادگی،
۵. انجام تحقیقات پیشرفته در زمینه‌های زوجی، ازدواج و خانواده.

ب) اهداف دوره کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه: اهداف اصلی برنامه دوره کارشناسی ارشد مشاوره

مدرسه با توجه به موارد زیر تهیه و تدوین شده است:

۱. تربیت نیروی متخصص برای هدایت و مشاوره تحصیلی دانش آموزان
 ۲. تربیت نیروی متخصص برای حل تعارضات در روابط بین فردی در بستر مدرسه و خانواده
 ۳. تربیت نیروی متخصص جهت ارزیابی و تشخیص چالش های روحی - روانی دانش آموزان و پایش سلامت روان آنها
 ۴. تربیت نیروی متخصص جهت آموزش مهارت های لازم در راستای رشد و بالندگی شخصیت دانش آموزان و ارتقا سلامت روان آنها
 ۵. تربیت نیروی متخصص به منظور ارائه خدمات مشاوره ای به دانش آموزان در مقاطع مختلف تحصیلی
- همچنین اهداف تدوین و بازنگری دروس مشاوره در مقطع کارشناسی ارشد مشاوره خانواده و مدرسه عبارت است از:

- ۱- به روز بودن عناوین و منابع دروس
- ۲- مطابقت با جدیدترین پژوهش های داخلی و خارجی
- ۳- مطابقت با نیازهای جامعه در بستر جهانی
- ۴- رعایت الگوی فرهنگی و بومی در ایران اسلامی
- ۵- عملی و کاربردی بودن دروس در جامعه ای ایرانی

۶- دربرگیرنده‌ی مسائل و موضوعات اصلی خانواده شامل پیش از ازدواج، روابط زوجی، روابط با فرزندان، آسیب‌های خانواده همچون طلاق و مشکلات زناشویی.

۳- اهمیت و ضرورت

تغییر و تحولات سریع علمی و تکنولوژی، تغییر و تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، پیش آمده‌های غیر منتظره از قبیل جنگ، زلزله، بیماری و تصادف، پیچیدگی ارتباطات اجتماعی و تهاجم فرهنگی در عصر کنونی مشکلات گوناگونی در زمینه‌های معیشتی، تحصیلی، شغلی، خانوادگی، ارتباطی، عاطفی، روانی، رفتاری و اخلاقی برای بسیاری از افراد و خانواده‌ها در همه جوامع از جمله مردم کشور ما به وجود آورده است و سلامت، بهداشت و امنیت جسمانی، روانی و اجتماعی آنان را دچار آسیب کرده است. برای جلوگیری و رفع این مشکلات و تامین بهداشت افراد جامعه و خانواده‌ها علاوه بر همه نهادها، مؤسسات دولتی و غیر دولتی، دانشگاه‌ها و سازمان‌های بهداشتی همچون سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران و انجمن مشاوره ایران به نوبه‌ی خود سهمیم هستند.

همان‌گونه که از آیات و احادیث شریفه نیز برمی‌آید مشاوران علاوه بر تخصص باید دارای خردمندی، تجربه، دوراندیشی و خیرخواهی باشند. ارایه خدمات مشاوره‌ای در دنیای امروز با توجه به توسعه‌یافتگی علوم رفتاری و پیچیدگی مشکلات افراد، نیازمند متخصصانی است که در این رشته آموزش‌های ضروری را کسب کرده باشند. شرایط زندگی در دنیای امروز به‌گونه‌ای است که هر فردی برای زندگی سالم و متعالی نیازمند مشاوره با متخصصان متعدد و ذیصلاح است تا با همدلی و همراهی بتوانند به تصمیم‌های کارآمد در زندگی نایل آیند. با توجه به همین موارد در بسیاری از اسناد بالادستی نظام جمهوری اسلامی مواردی آمده است که ضرورت تربیت و تعلیم مشاوران متخصص را ایجاب و تأکید می‌نماید که به برخی موارد آن اشاره می‌گردد.

۱- تأکید مقام معظم رهبری بر ضرورت مشاوره در فرایند مشاوره ازدواج و در سیاست‌های کلی خانواده در بند ۱۰ به شرح زیر آمده است: «ساماندهی نظام مشاوره‌ای و آموزش قبل، حین و پس از تشکیل خانواده و تسهیل دسترسی به آن بر اساس مبانی اسلامی - ایرانی در جهت تحکیم خانواده».

۲- در اسناد بالادستی نظام جمهوری اسلام ایران نیز مواردی آمده است که بر ضرورت تربیت و تعلیم مشاور تأکید می‌نماید:

الف: سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

راهکار - افزایش میزان مشارکت خانواده‌ها در فعالیت‌های آموزشی و تربیتی مدرسه، برگزاری دوره‌های آموزشی اثربخش، ارائه خدمات مشاوره‌ای به خانواده‌های آسیب‌پذیر و آسیب‌زا برای همسوسازی اهداف و روش‌های تربیتی خانواده و مدرسه.

راهکار - ارائه خدمات مشاوره‌ای - تربیتی

علاوه بر آموزش و پرورش امروزه در بسیاری از سازمان‌های کشور اعم از دانشگاه‌ها، قوه قضاییه، سازمان بهزیستی، کمیته امداد امام (ره) نیازمند ارایه خدمات مشاوره خانواده هستند که لازم است برای آنان نیروی انسانی متخصص در مشاوره تربیت گردد.

ب- در برنامه ششم توسعه در بند ۱-۳ ماده ۹۵ یکی از وظایف شورای اجتماعی کشور را با مدیریت رئیس جمهور، در زمینه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی به شرح زیر می‌داند: «شناسایی نقاط آسیب‌خیز و بحران‌زای اجتماعی در بافت شهری و حاشیه شهرها و تمرکز بخشیدن حمایت‌های اجتماعی، خدمات بهداشتی - درمانی، مددکاری، مشاوره اجتماعی و حقوقی و برنامه‌های اشتغال حمایت‌شده، با اعمال راهبرد همکاری بین‌بخشی و سامانه مدیریت آسیب‌های اجتماعی در مناطق یادشده».

همچنین در بند الف ماده ۱۲۶ آمده است: «سازمان بهزیستی کشور مکلف است در راستای تحکیم نهاد خانواده نسبت به ارائه خدمات مشاوره‌ای رایگان برای افراد فاقد تمکن مالی با معرفی مقام قضایی که در اجرای قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱ توسط مقام قضائی صلاحیت‌دار برای رفع اختلاف به آن سازمان برای مشاوره خانواده معرفی می‌شوند، اقدام لازم به عمل آورد».

در بند ۶ ماده ۱۱۷ نیز آمده است: «آموزش و مشاوره‌ی مستمر و مسئولانه‌ی نوجوانان، جوانان با اولویت خانواده‌ها قبل، حین و دست‌کم پنج سال پس از ازدواج توسط همه دستگاه‌های ذی‌ربط، به‌ویژه وزارت آموزش و پرورش، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت ورزش و جوانان و سازمان بهزیستی، مؤسسات آموزش عمومی و آموزش عالی دولتی و غیردولتی، سازمان نظام روانشناسی و مشاوره و سایر نهادهای ذی‌ربط با برخورداری خدمات مشاوره و روانشناسی از تسهیلات و مزایای بیمه‌های پایه و تکمیلی».

ضرورت دوره کارشناسی ارشد مشاوره خانواده:

می‌توان اذعان کرد که اگر مشاوران خانواده به ارتقای دانش خود در حد تحصیلات تکمیلی بپردازند، از یک جهت عملکرد آنان در مداخله خانواده محور در حیطه‌های گوناگون رشد می‌یابد. از آنجایی که موفقیت و کارایی مؤسسات و مراکز ارائه‌کننده خدمات یاورانه به مراجعان درگرو داشتن متخصصین لایق و کارآمد در حرفه‌های یاورانه است، وجود رشته دانشگاهی و تربیت نیروی انسانی واجد شرایط و کارآمد در این حرفه‌ها و از جمله مشاوره خانواده از اهمیت فراوانی برخوردار است. مشاوران خانواده باید بتوانند همسو با تحولات علمی و متناسب با نیازهای جامعه، توانایی‌های دانشی و مهارتی خود را ارتقاء دهند تا موقعیت‌های مشاوره‌ای متنوعی را برای خانواده‌ها تدارک ببینند. برای دستیابی به این هدف می‌بایست زمینه و شرایط ادامه تحصیل مشاوران خانواده در مقاطع تحصیلات تکمیلی اجرا شود. بدین منظور دوره کارشناسی ارشد رشته مشاوره خانواده که در ایران مسبوق به سابقه است، با نگرشی جدید و متناسب با پژوهش‌ها جدید طراحی شده است. در این راستا به‌روز کردن سرفصل‌های دوره کارشناسی ارشد مشاوره خانواده می‌تواند ضمن تجهیز متخصصین حوزه خانواده به الگوها و شیوه‌های مؤثر کار با خانواده و ارائه خدمات تخصصی و علمی به خانواده‌ها و اصلاح و بهبود سطح کارکرد آن‌ها را فراهم نماید از طرف دیگر، با توجه به سند چشم‌انداز بیست‌ساله‌ی کشور و توسعه‌ی رشته‌های دانشگاهی در مقطع تحصیلات تکمیلی و نیز لزوم انطباق و همخوانی مباحث مطرح شده در این رشته با ارزش‌های بومی - اسلامی و ایرانی کشور ما در قالب مدل‌های مختلف در دانشگاه تهران ضروری به نظر می‌رسد.

ضرورت دوره کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه:

نقش مشاوره در آموزش و پرورش، به عنوان یکی از منابع تسهیل‌کننده‌ی تعلیم و تربیت شناخته می‌شود. مدرسه بستری است که دانش آموز برای نخستین بار تعاملات اجتماعی را در آن تجربه می‌کند و

رفتارهای فردی خود را بروز می دهد. حضور فعال مشاور در مدرسه به دانش آموز کمک می کند هنگام مواجه شدن با تنش ها و اضطراب ها از درد دل کردن با افراد غیرمتخصص بپرهیزد و با شخص معتمد به لحاظ تخصص و پیشینه علمی کند. هدایت تحصیلی و شغلی دانش آموزان، کمک به برنامه ریزی درسی و شیوه های آموزش و مطالعه و کمک به رفع مشکلات بین فردی در محیط مدرسه و خانواده از دیگر فعالیت های مشاوران مدارس است تا دانش آموزان در ادامه تحصیل و انتخاب رشته با چالش های کمتری روبه رو شوند. دانش آموزان در مقاطع ابتدایی و متوسطه با چالش های منحصر به فرد رشدی- تحولی متناسب به سن خود مواجه می شوند و در این مسیر پر چالش مشاوران مدرسه به عنوان منبعی قابل اتکا در کنار والدین و مربیان به راهبری و هدایت دانش آموزان و حل چالش های آنها می پردازند.

فعالیت های مشاوره ی مدرسه شامل مجموعه فعالیت هایی است که در سطح مدارس و با هدف شناسایی، پیشگیری و حل مشکلات و آسیب های تحصیلی، خانوادگی، اجتماعی، رفتاری و روانی انجام می گیرد. آنچه از مشاوران مدارس انتظار می رود ارائه خدمات مطلوب در زمینه های مختلف به دانش آموزان است. امروزه تمرکز خدمات راهنمایی و مشاوره ی مدرسه از سه حیطه تحصیلی، شغلی و روانی - اجتماعی به حوزه های دیگری از قبیل رشد شخصیت، انضباط، آموزش شغلی و سلامت روانی-اجتماعی تغییر پیدا کرده است. با توجه به جایگاه مهم مشاوران در مدارس، به نظر می رسد تربیت دقیق علمی و مهارتی مشاوران مدرسه می تواند کمک شایانی به ارتقا و بهبود سلامت روان دانش آموزان، خانواده های آنها و کادر آموزش مدرسه نماید.

۴- نقش و شایستگی دانش آموختگان

مشاوره خانواده: دانش آموختگان کارشناسی ارشد رشته مشاوره خانواده، با نظریه ها، فنون و روش های مشاوره خانواده بصورت تخصصی در حیطه های خانواده و ازدواج آشنا شده و می توانند خدمات مشاوره ای در سه حوزه پیشگیری، رشد و درمان را به همه خانواده ها و زوج ها ارائه نمایند. فارغ التحصیلان می توانند به عنوان مشاور خانواده در زمینه های انتخاب همسر، آموزش و پیشگیری از مشکلات خانواده و ازدواج، بهبود کیفیت زندگی زناشویی، در مراکز مشاوره، مؤسسات آموزشی و روان شناختی و سازمان های مختلف مشغول به کار شوند. علاوه بر این فارغ التحصیلان این رشته می توانند به عنوان نیروی انسانی کارآمد جهت تدریس و پژوهش در زمینه مشاوره خانواده و ازدواج در مراکز آموزشی فعالیت کنند.

مشاوره مدرسه: دانش آموختگان کارشناسی ارشد رشته مشاوره مدرسه، با نظریه ها، فنون و روش های مشاوره بصورت تخصصی در حوزه کار با کودکان و نوجوانان در مقاطع ابتدایی و متوسطه آشنا شده و قابلیت ارائه خدمات مشاوره ای در محیط مدرسه را کسب نموده اند. فارغ التحصیلان می توانند به عنوان مشاور مدرسه در مدارس و مراکز مرتبط مشغول به فعالیت شوند. علاوه بر این دانش آموختگان این رشته در مقاطع تحصیلی بالاتر می توانند به عنوان نیروی انسانی کارآمد جهت تدریس و پژوهش در زمینه مشاوره مدرسه در مراکز آموزشی فعالیت کنند.

۵- طول دوره و شکل نظام

مطابق مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری، متوسط طول دوره کارشناسی ارشد، ۲ سال (۴ نیم سال) و حداکثر آن ۵ نیم سال خواهد بود و دانشجویان در طی آن آموزش‌های نظری و عملی لازم برای کسب توانایی‌های ضروری در انجام وظایف مشاوره خانواده را بر اساس آیین‌نامه‌های مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی برنامه‌ریزی فرا خواهند گرفت.

۶- تعداد و نوع واحدهای درسی

بر اساس آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد دانشجویان در دانشگاه تهران، تعداد واحدهای درسی در نظر گرفته شده برای دوره کارشناسی ارشد مشاوره خانواده و مشاوره مدرسه در هر گرایش ۲۸ واحد به شرح زیر می‌باشد:

۱۲ واحد	۱ - دروس جبرانی
۶ واحد	۲- دروس مشترک
۱۲ واحد	۳ - دروس اختصاصی خانواده
۱۲ واحد	۴- دروس اختصاصی مدرسه
۶ واحد	۵ - دروس اختیاری
۴ واحد	۶ - پایان نامه

۲۸ واحد (بدون محاسبه دروس جبرانی)

۷- شرایط پذیرش دانشجو

الف- شرایط عمومی

دارا بودن شرایط عمومی داوطلبان ورود به مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور.

ب- شرایط اختصاصی

- نداشتن معلولیت و ناتوانی جسمانی و روانی محدودکننده برای انجام کار مشاوره (مانند ناشنوایی و نابینایی و ناتوانی تکلم)
- احراز توانمندی علمی طبق مصوبات وزارت علوم (داشتن دانش نامه کارشناسی از یکی از رشته های مشاوره، روانشناسی یا مددکاری اجتماعی)
- اخلاق محوری،
- نوع دوستی و علاقه و توجه به رفاه انسان‌ها
- برخورداری از توانایی‌های لازم برای برقراری روابط انسانی
- خلاقیت و نوآوری در پیدا کردن راه‌حل‌های مناسب برای مشکلات انسانی

۸- مواد و ضرایب امتحان

۱. مبانی راهنمایی و مشاوره با ضریب ۲
۲. روش ها و فنون راهنمایی و مشاوره با ضریب ۳
۳. نظریه های مشاوره و روان درمانی با ضریب ۳
۴. آمار و روش های تحقیق با ضریب ۲
۵. کاربرد آزمون های روانی در مشاوره با ضریب ۲
۶. متون زبان تخصصی مشاوره با ضریب ۲
۷. روان شناسی شخصیت با ضریب ۲

فصل دوم:

جداول دروس جبرانی، مشترک، تخصصی و اختیاری

جدول ۱: دروس جبرانی رشته مشاوره (گرایش مشاوره خانواده و مشاوره مدرسه) در دوره کارشناسی ارشد

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			پیش نیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	روان شناسی تحولی کودک و نوجوان	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	--
۲	روان شناسی تحولی بزرگسالی و سالمندی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	--
۳	روانشناسی شخصیت	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	--
۴	آسیب شناسی روانی ۱	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	--
۵	آسیب شناسی روانی ۲	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	--
۶	نظریه های مشاوره و روان درمانی ۱	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	--
۷	نظریه های مشاوره و روان درمانی ۲	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	--
۸	آسیب شناسی خانواده	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	--
۹	مشاوره خانواده	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	--
	جمع کل	۱۸		۱۸	۲۸۸		۲۸۸	--

* از ۱۸ واحد جبرانی، لازم است دانشجویانی که دوره کارشناسی آنها مرتبط نبوده بر حسب نیاز و تشخیص گروه آموزشی، حداکثر تا ۱۲ واحد دروس جبرانی را با موفقیت بگذرانند.

جدول ۲: دروس مشترک رشته مشاوره (گرایش مشاوره خانواده و مشاوره مدرسه) در دوره کارشناسی ارشد

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			نیاز پیش
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	نظریه ها و روش های مشاوره و روان درمانی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	--
۲	کاربرد آموزه های معنوی و اسلامی در مشاوره	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۳	روش های تحقیق کمی و کیفی در مشاوره	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
	جمع کل	۵	۱	۶	۸۰	۳۲	۱۱۲	-

جدول ۳: دروس تخصصی رشته مشاوره (گرایش مشاوره خانواده) در دوره کارشناسی ارشد

پیش نیاز	تعداد ساعات			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
--	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	نظریه‌ها و روش‌های مشاوره خانواده	۱
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	۱	۱	مشاوره پیش از ازدواج و زوج درمانی	۲
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	۱	۱	روش‌ها و فنون مشاوره طلاق	۳
-	۶۴	۶۴	-	۲	۲	-	تمرین عملی فنون مشاوره فردی و خانواده	۴
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	۱	۱	مشاوره در مسائل زناشویی و جنسی	۵
-	۶۴	۶۴	-	۲	۲	-	کارروزی در مشاوره خانواده و ازدواج	۶
-	۳۰۴	۲۲۴	۸۰	۱۲	۷	۵	جمع کل	

جدول ۴: دروس تخصصی رشته مشاوره (گرایش مشاوره مدرسه) در دوره کارشناسی ارشد

پیش نیاز	تعداد ساعات			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	۱	۱	نظریه‌ها و روش‌های مشاوره تحصیلی و شغلی	۱
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	۱	۱	کاربرد مشاوره کودک و نوجوان در مدرسه	۲
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	۱	۱	مداخلات خانواده محور در مدارس	۳
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	۱	۱	ارزیابی و کاربرد آزمون‌های روانی در مشاوره مدرسه	۴
-	۶۴	۶۴	-	۲	۲	-	تمرین عملی فنون مشاوره در مدارس	۵
-	۶۴	۶۴	-	۲	۲	-	کارروزی در مشاوره مدرسه	۶
-	۳۲۰	۲۵۶	۶۴	۱۲	۸	۴	جمع کل	

جدول ۵: دروس اختیاری رشته مشاوره با دو گرایش مشاوره خانواده و مشاوره مدرسه در دوره کارشناسی ارشد

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			پیشنیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	آسیب شناسی روانی و تشخیص سیستمی (گرایش خانواده)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۲	ارزیابی و کاربرد آزمون ها در مشاوره خانواده (گرایش خانواده)	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
۳	مشاوره خانواده در مسائل کودکان و نوجوانان (گرایش خانواده)	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
۴	مهارت های ارتباطی در خانواده (گرایش خانواده)	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
۵	اخلاق حرفه ای و مسائل قانونی در مشاوره خانواده (گرایش خانواده)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۶	سازماندهی و اداره خدمات مشاوره در مدرسه (گرایش مدرسه)	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
۷	مشاوره با دانش آموزان دارای نیازهای ویژه (گرایش مدرسه)	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
۸	اخلاق حرفه ای و مسائل قانونی در مشاوره مدرسه (گرایش مدرسه)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۹	آموزش مهارت های زندگی در مدارس (گرایش مدرسه)	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
۱۰	نظریه ها و روش های مشاوره گروهی (مشترک دو گروه)	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
۱۱	کاربرد آمار استنباطی در مشاوره (مشترک دو گروه)	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
-	جمع کل	۱۴	۸	۲۲	۲۲۴	۲۵۶	۴۸۰	-

• دانشجویان موظفند، ۶ واحد از دروس اختیاری را از بین واحدهای معرفی شده، انتخاب و با موفقیت بگذرانند.

فصل سوم:

سرفصل دروس مشترک، تخصصی و اختیاری رشته مشاوره

(گرایش خانواده و گرایش مدرسه)

دروس مشترک

نام درس به فارسی: نظریه‌ها و روش‌های مشاوره و روان‌درمانی

نام درس به انگلیسی: Theories and methods of psychotherapy and Counselling

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۲ واحد نظری

تدریس به ساعت: ۳۲ ساعت نظری

نوع درس: مشترک

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

هدف اصلی این درس توسعه دانش نظری دانشجویان در زمینه نظریه‌های روان‌درمانی در سه حیطه شخصیت‌شناسی، آسیب‌شناسی بالینی و فرآیند و فنون درمان است. دانشجویان با گذراندن این درس باید بتوانند مفاهیم بنیادی، فرایند و فنون درمانی هر نظریه را آموخته و بیان نمایند. در انتها هر دانشجو باید حداقل بر یک نظریه مسلط باشد.

سرفصل درس

- تاریخچه روان‌درمانی و شیوه‌های طبقه‌بندی نظام‌های روان‌درمانی معاصر
- بررسی مبانی نظری و فنون مشاوره و روان‌درمانی رویکرد روانکاوی.
- بررسی مبانی نظری و فنون مشاوره و روان‌درمانی نظریه‌های نو روانکاوی.
- بررسی مبانی نظری و فنون مشاوره و روان‌درمانی پارادوکسی درمانی *PTC*.
- بررسی مبانی نظری و فنون مشاوره و روان‌درمانی نظریه فرد مدار.
- بررسی مبانی نظری و فنون مشاوره و روان‌درمانی نظریه گشتالتی.
- بررسی مبانی نظری و فنون مشاوره و روان‌درمانی نظریه شناختی- رفتاری.
- بررسی مبانی نظری و فنون مشاوره و روان‌درمانی نظریه‌های موج سوم رفتار درمانی.
- بررسی مبانی نظری و فنون مشاوره و روان‌درمانی یکپارچه‌نگر.
- بررسی مبانی نظری و فنون مشاوره و روان‌درمانی پسامدرن (راه حل محور و روایت درمانی).
- بررسی مبانی نظری و فنون مشاوره و روان‌درمانی رویکر عوامل مشترک درمان.

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می‌گیرد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۳۰٪	۳۰٪

منابع

- پروچاسکا، جیمز؛ نور کراس، جان (۲۰۱۴). نظریه های روان درمانی (نظام های روان درمانی): تحلیل میان نظری. تهران: نشر روان.
- پین، مارتین (۱۳۹۹). روایت درمانی. ترجمه محمدحسن آسایش، مریم افتخاری، سمیه قیاسی و زهره سجودی، تهران: روانشناسی معاصر.
- جنبا، ویکی (۱۳۹۹). مشاوره و روان درمانی با مراجعان مذهبی. ترجمه محمدحسن آسایش و ابوذر دهداری. تهران: انتشارات ساوالان.
- کالیگور، ایو؛ کرنبرگ، اتو؛ کلارگین، جان اف (۱۳۹۸). درسنامه روان درمانی پیشی برای آسیب شخصیت سطح بالا (OSIPO). ترجمه فائزه سادات اجاق؛ شیرزاد بابائی؛ سپیده باطبی؛ شیما شکیبیا؛ زهرا غمخوارفرد. تهران: رویان پژوه.
- کری، جرالد (۱۳۹۷). نظریه و کاربری مشاوره و روان درمانی، ترجمه یحیی سیدمحمدی، تهران: ارسباران.
- گلسو، چارلز ج، هییز، جفری، ای (۱۳۹۹). انتقال متقلیل و تجربه های درونی روان درمانگر (خطرات و احتمالات). ترجمه محمدحسن آسایش و ایمان قطب؛ با مقدمه محمود دژکام. تهران: روان شناسی معاصر.
- ودینگ، دنی؛ کرسینی، ریموند جی (۲۰۱۳). روان درمانی های معاصر، ترجمه فرشاد محسن زاده. تهران: فرشاد محسن زاده.
- هاروی راتنر؛ جورج ایوان؛ ایوسون، کریس (۱۳۹۷). درمان کوتاه مدت راه حل محور: صد نکته کلیدی و روش. ترجمه یاسر مدنی. تهران: دانشگاه تهران.
- الیوت، رابرت؛ واتسون، جین؛ گلدمن، روندا؛ گرینبرگ، لزی (۱۳۹۸). آموزش درمان هیجان مدار. ترجمه محمدآرش رضانی. تهران: ارسباران.

Elsie, Jones-Smith (2020). Theories of Counseling and Psychotherapy: An Integrative Approach. SAGE Publications.

Messer, Stanley. B. and Kaslow, Nadine J. (2019). Essential Psychotherapies, Fourth Edition: Theory and Practice. The Guilford Press; 4th Edition.

نام درس به فارسی: کاربرد آموزه های معنوی و اسلامی در مشاوره
نام درس به انگلیسی: Application of Spiritual & Islamic Teachings in Counseling

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۲ واحد نظری

تدریس به ساعت: ۳۲ ساعت نظری

نوع درس: مشترک

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

در پایان این درس دانشجو میتواند مفهوم معنویت، اهمیت و تاریخچه روان شناسی دین را بیان کند. نظریات روانشناختی مرتبط به معنویت را شرح دهد. آثار و ضرورت دین داری را بیان کند. بتواند فعالیت های معنوی؛ دستگاه عصبی و سلامت روان را توضیح دهد. بتواند مقایسه ای جامع بین طبقه بندی معنویت و طبقه بندی اختلالات روانی را انجام و توصیف کند. بتواند معنویت در مشاوره را ارزیابی کند. اصول درمانی و سیر درمانگر شدن معنوی را خلاقانه در خود پرورش و اجرا نماید. بتواند از آموزه های اسلامی و معنوی در مداخلات درمانی استفاده کند. تفاوت و همپوشانی معنویت و مذهب را شناسایی کند. در نهایت، دانشجو ارزش و اهمیت بیشتری برای نقش و تاثیر معنویت و دین در زندگی مراجع و نیز کمک در فرایند درمان قایل خواهد بود.

سرفصل درس

مبانی و تاریخچه روان شناسی دین

- سیر راهنمایی و مشاوره در اسلام و ایران
- خدمات مشاوره از دیدگاه اسلام
- تعریف معنویت
- اهمیت و ابعاد معنویت
- معنویت در روانشناسی
- تاریخچه روان شناسی دین

رویکردهای روانشناختی و فلسفی به معنویت

- رویکرد ویلیام جیمز
- رویکرد یونگ
- رویکرد فروید
- رویکرد آلپورت
- دیدگاه رفتارگراها
- دیدگاه فروم و مزلو
- معنویت در ادیان توحیدی
- معنویت در مسیحیت
- معنویت در اسلام
- معنویت در زرتشت گرای

آثار و ضرورت دین‌داری

- آثار دین‌داری از دیدگاه جیمز
- آثار معنوی
- آثار اخلاقی
- آثار شناختی
- آثار عاطفی-هیجانی
- انسجام شخصیت و یکپارچگی هویت
- ضرورت کسب صلاحیت دینی در روان‌شناسی

دین اسلام و طبقه‌بندی اختلالات روان‌شناختی

- راه علاج و درمان ردایل اخلاقی
- مقایسه اختلالات روانی در طبقه‌بندی روان‌پزشکی و اختلالات اخلاقی
- فواید طبقه‌بندی اختلالات اخلاقی در مقایسه با فواید طبقه‌بندی اختلالات روانی
- فواید طبقه‌بندی اختلالات روانی در مقایسه با فواید طبقه‌بندی اختلالات اخلاقی
- معایب طبقه‌بندی اخلاقی
- معایب طبقه‌بندی اختلالات روانی

روش‌های تربیتی و مشاوره‌ای اسلامی در مدرسه

- مفهوم و اهمیت ترغیب و ترهیب
- شیوه‌های ترغیب و ترهیب
- رعایت اعتدال
- مفهوم موعظه و شرایط آن
- ارشاد، تذکر و امر و نهی

سیر معنوی درمانگر

- آمادگی معنوی قبل از جلسات یا بین آن‌ها
- مواد عدم استفاده از مداخله‌های معنوی
- نظارت و راهنمایی درمانی
- خودفاش‌سازی عقاید و تجربه‌های معنوی
- بهره‌گیری از متون دینی
- آینده درمان به عنوان یک فعالیت معنوی

اصول ویژه روان‌درمانی

- فعالیت‌های مذهبی
- نیایش
- نوشته‌های مقدس
- مجامع مذهبی
- مراقبه، آرام‌سازی و تصور
- گفت‌وگوهای درونی

معنویت درمانی

- درمان‌های آدلری با افراد دین‌دار
- درمان در حکم فرایند یادگیری

- درمان با استفاده از مفاهیم اسلامی برای مسلمانان
- رویکردهای التقاطی و یکپارچه
- درمان چندفرهنگی
- مشاوره با رهبران مذهبی

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می‌گیرد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۶۰٪	-

منابع

- آذربایجانی، مسعود. (۱۳۹۰). روان‌شناسی دین از دیدگاه ویلیام جیمز، قم: نشر پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- ترخان، مرتضی؛ بیرامی، منصور؛ شمس، حسن؛ عبدالله‌زاده، حسن و گودرزی، محمدعلی (۱۳۹۶). مقدمه‌ای بر روان‌شناسی دین، تهران: ارجمند.
- جانسون، ریک (۱۳۹۶). معنویت در مشاوره و روان‌درمانی: رویکردی آمیخته برای توانمندسازی مراجعان. ترجمه سجاد مطهری. تهران: نشر آوای نور.
- جنبا، ویکی (۱۳۹۹). مشاوره و روان‌درمانی با مراجعان مذهبی (رویکردی تحولی). ترجمه محمدحسن آسایش و ابوذر دهداری. تهران: انتشارات ساوالان.
- شریفی نیا، محمد حسین. (۱۳۹۲). الگوهای روان‌درمانی یکپارچه نگر: با معرفی درمان یکپارچه توحیدی. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- غباری بناب، باقر (۱۳۸۸). مشاوره و روان‌درمانگری با رویکرد معنویت. تهران: آرون
- لوپز، شین جی؛ اشنایدر، سی آر (۱۳۹۰). معنویت و روانشناسی مثبت، نشر کنکاش
- لوونتال، کیت (۱۳۹۸). دین، فرهنگ و سلامت روان. ترجمه یاسر مدنی و مصطفی کوچکزیایی. تهران: نشر ساوالان
- میرمهدی، سیدرضا؛ صفاری نیا، مجید و شریفی، احسان (۱۳۹۷). معنویت درمانی و رویکرد روانشناسی مثبت، تهران: آوای نور.
- میلر، جری (۱۳۹۴). پیوند معنویت به مشاوره و روان‌درمانی (نظریه و اصول)، ترجمه مؤده جان، لیلا حاج سیدتقیاتقوی و ابوالقاسم خوش کنش، تهران: آوای نور.
- وست، ویلیام (۱۳۸۷). روان‌درمانی و معنویت، ترجمه سلطانه‌لی شیرافکن و شهریار شهیدی، تهران: رشد
- یوهانسن، ثور (۱۳۹۱). دین و معنویت در روان‌درمانی و مشاوره: رویکرد آدلری با تاکید بر روان‌درمانی و مشاوره مسلمان، ترجمه فرید براتی‌سده، تهران: رشد.

نام درس به فارسی: روش‌های تحقیق کمی و کیفی در مشاوره

نام درس به انگلیسی: Quantitative and Qualitative Research Methods in Counselling

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۴۸ ساعت (۱۶ ساعت نظری و ۳۲ ساعت عملی)

نوع درس: مشترک

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با مبانی نظری پژوهش، روش‌های مختلف تحقیق کمی و کیفی، نسبت به مراحل و عناصر یک طرح پژوهشی کمی و کیفی آشنایی پیدا خواهند نمود. در بخش عملی، انتظار می‌رود دانشجو شایستگی لازم برای ارائه پیشنهاد پژوهشی کمی و کیفی درباره یکی از موضوعات مشاوره، را بدست آورد. به گونه‌ای که توانایی تنظیم دقیق و با کیفیت عناصر پیشنهاد پژوهشی در یکی از روش‌های مختلف تحقیق کمی یا کیفی را منعکس نماید.

سرفصل درس

مقدمه و طبقه بندی تحقیقات علمی

- تبیین انواع دیدگاه‌ها و پارادایم‌های فلسفی پژوهش و جایگاه آن فرایند پژوهش
- آشنایی با ماهیت پژوهش و جایگاه آن در خلق دانش
- مسئله شناسی، مسئله محوری و شیوه‌های تحلیل آن
- آشنایی با علل و پیامدهای شکل‌گیری روند معکوس مسئله به مشکل، معضل و بحران
- نظریه علمی و ویژگی‌های آن
- مفاهیم، سازه‌ها، متغیرها و تعاریف مفهومی و عملیاتی
- طبقه‌بندی، نام‌گذاری و تشخیص متغیرها
- انگاره، الگو، مدل و رابطه آن با نظریه
- تشریح روش و مراحل تحقیق علمی
- انواع شناسی روش‌های تحقیق
- انواع روش‌های جستجوی داده‌ها
- آشنایی با انواع ابزارها و فنون گردآوری داده‌ها
- بررسی منابع جدید اطلاعات و ارزیابی اعتبار آنها
- انتخاب موضوع و مسئله تحقیق و چگونگی بیان آن
- تدوین گزاره‌های مسئله پژوهش
- اصول تدوین فرضیه و سؤال‌های پژوهشی
- آشنایی با تقسیم بندی روش‌های تحقیق در علوم رفتاری بر حسب هدف
- آشنایی با تقسیم بندی روش‌های تحقیق در علوم رفتاری بر حسب رویکردهای فلسفی
- آشنایی با تقسیم بندی روش‌های تحقیق در علوم رفتاری بر حسب نحوه گردآوری داده‌ها

تحقیقات کمی

- آشنایی با انواع روش‌های تحقیق پیمایشی شامل روش‌های مقطعی، طولی دلفی و مراحل اجرای آن
- آشنایی با روش‌های تحقیق همبستگی و مراحل اجرای آن
- آشنایی با روش‌های تحقیق پس رویدادی (علی پس از وقوع) و مراحل اجرای آن
- آشنایی با انواع طرح‌های تحقیق آزمایشی (تمام آزمایشی؛ شبه آزمایشی؛ پیش آزمایشی؛ تک آزمودنی و...) و مراحل اجرای آن
- روش‌های جمع‌آوری داده‌ها در پژوهش کمی
- آشنایی با ملاک‌ها و شیوه‌های ارزیابی پژوهش کمی
- اخلاق در پژوهش کمی
- عوامل تهدیدکننده روایی درونی و بیرونی
- فنون دستکاری و کنترل متغیرها
- انواع شیوه‌های کنترل متغیرهای مداخله‌گر
- شیوه تحلیل داده‌ها در مطالعات آزمایشی
- شناسایی ویژگی‌های مرتبط با هر یک از اجزاء پیشنهاد پژوهش (پروپوزال)
- توانایی تدوین پیشنهاد پژوهش (پروپوزال) در قالب یک طرح پژوهشی کمی

تحقیقات کیفی

- مسائل بنیادین در روش‌های کیفی
- مبانی نظری پژوهش‌های کیفی
- مفهوم‌شناسی پژوهش کیفی
- ویژگی‌های پژوهش کیفی
- مزایا و معایب پژوهش کیفی
- الزامات پژوهش کیفی
- فرایند پژوهش کیفی
- ویژگی‌های داده‌های کیفی
- فنون و روش‌های جمع‌آوری داده‌ها در پژوهش کیفی
- شیوه‌های تعامل موثر با شرکت‌کنندگان
- انواع مصاحبه‌ها و فنون اجرایی آن
 - مصاحبه روایتی؛
 - مصاحبه پدیدارشناسانه؛
 - مصاحبه فردی، گروهی؛
 - مصاحبه ساختارمند، نیمه‌ساختارمند، بدون ساختار
- انواع مشاهده و فنون اجرایی آن
- آشکارسازی موقعیت پژوهشگر و بازتاب‌پذیری (بازتاب اندیشه‌ها و نگرش‌های پژوهشگر در پژوهش)
- آشنایی با ملاک‌ها و شیوه‌های ارزیابی پژوهش کیفی
- اخلاق در پژوهش کیفی
- انواع سنت‌ها و روش‌های پژوهش کیفی
 - الف: آشنایی با انواع روش‌های پدیدارشناسی
 - ب: آشنایی با انواع روش‌های پدیدارنگاری
 - ج: آشنایی با انواع روش‌های پژوهش روایتی

- د: آشنایی با روش پژوهش دفتر خاطرات (Diary Method)
- ه: آشنایی با انواع طرح‌های روش نظریه برخاسته از داده‌ها (Grounded Theory)
- و: آشنایی با روش پژوهش قوم‌نگاری (بوم‌نگاری)
- ز: آشنایی با روش پژوهش نظریه‌ای (theoretical inquiry)
- ح: آشنایی با روش گروه‌های کانونی و سایر فنون مصاحبه‌های فردی
- ت: آشنایی با روش مطالعه موردی و فنون و راهبردهای آن
- ی: آشنایی با انواع شیوه‌های مطالعه اسنادی
- ک) آشنایی با شیوه‌های فرامطالعه (فرانظریه، فراروش، فراترکیب)
- ت : آشنایی با انواع روش‌های اقدام پژوهی سنتی / اقدام پژوهی مشارکتی
- آشنایی با اصول، شیوه‌ها و مراحل تنظیم گزارش پژوهش کیفی

راهبردهای تدریس

تدریس این درس به روش فعال انجام شود. دانشجویان در انجام تمرین‌های کلاسی و تکالیف منزل فعال باشند. تحلیل هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت گیرد. در آموزش درس مدرس از مثال و نمونه‌های انجام شده در قالب پایان‌نامه‌ها استفاده کند. نحوه نگارش در مقاله یا پایان‌نامه به صورت مصداقی توسط مدرس نشان داده شود و به عنوان تکلیف از دانشجویان خواسته شود.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۳۰٪	۳۰٪

منابع

- ابوالمعالی، خدیجه (۱۳۹۸). *پژوهش کیفی از نظریه تا عمل*. تهران: علم.
- بازرگان، عباس (۱۳۹۹). *مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته*. (ویرایش نهم) ناشر: دیدار
- دلاور، علی (۱۳۹۵). *مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی*. تهران: رشد
- سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس؛ حجازی، الهه (۱۳۹۸). *روش‌های تحقیق در علوم رفتاری*، تهران: آگاه.
- فراهانی، حجت‌اله؛ عریضی، حمیدرضا (۱۳۹۵). *روش‌های پیشرفته پژوهش در علوم انسانی*، اصفهان: جهاد دانشگاهی
- کرسول، جان دبلیو (۱۳۹۵). *سنت‌های پژوهش کیفی* (ط. حسنقلی پور، ا. الهیاری، م. براری، مترجمان). ناشر: نگاه دانش. (سال چاپ اثر اصلی، ۲۰۱۱)
- کراسول، جان دبلیو (۱۳۹۸). *طرح پژوهش: رویکردهای کیفی، کمی و ترکیبی* (ع. کیامنش، م. دانای طوس، مترجمان). تهران: جهاد دانشگاهی
- علامه طباطبائی. (سال چاپ اثر اصلی، ۲۰۰۸)
- گال، مردیت؛ بورگ، والتر؛ گال، جویس (۱۳۹۵). *روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی* (ا.ر. نصر، و همکاران، مترجمان). تهران: سمت. (سال چاپ اثر اصلی، ۱۹۹۸)
- هومن، حیدرعلی (۱۳۸۶). *شناخت روش علمی در علوم رفتاری*. تهران: سمت
- هومن، حیدرعلی (۱۳۶۴). *پایه‌های پژوهش در علوم رفتاری*، تهران: سلسله

Cremer, E. G. (۲۰۱۷). *An introduction to fully integrated mixed methods research*. SAGE Publications.

نام درس به فارسی: نظریه ها و روش های مشاوره خانواده

نام درس به انگلیسی: **Theories and Methods of Family Counseling**

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۲ واحد نظری

تدریس به ساعت: ۳۲ ساعت

نوع درس: تخصصی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

درس نظریه های مشاوره خانواده جهت آشنایی دانشجویان با دیدگاه ها و نظریه های مشاوره خانواده طراحی شده است. اهمیت این درس به دلیل نقش مهم مفهوم سازی مسائل خانواده در چهارچوب دیدگاه سیستمی و خانوادگی است. در پایان این واحد، دانشجو با دیدگاه ها و نظریه های مشاوره خانواده آشنایی یافته و قادر خواهد بود با تحلیل و مقایسه دیدگاه ها مسائل و مشکلات خانوادگی را از دیدگاه خانواده محور مورد بحث و بررسی قرار دهد. همچنین در این درس، دانشجو روش هایی را که هر یک از نظریه ها برای حل مشکلات خانوادگی ارائه نموده اند می آموزد.

سرفصل درس

- تعریف مفاهیم مشاوره خانواده (علیت حلقوی، بیمار آشکار و دیدگاه سیستمی)
- مراحل تحول و چرخه زندگی خانواده
- برنامه و روش های آموزش خانواده
- ایجاد و اجرای برنامه آموزش خانواده
- تدوین طرح مشاوره و درمان خانواده
- مصاحبه ارزیابی و تشخیص مشکلات و آسیب های خانواده
- تشکیل پرونده خانواده و ترسیم ژنوگرام
- روش های تشخیص بحران های خانواده
- آشنایی با مراکز حمایتی و فرایند ارجاع
- معرفی نظریه ها و فنون مشاوره خانواده:
 - نظریه روابط شیء
 - نظریه دلبستگی
 - نظریه ساختی مینوچین
 - نظریه راهبردی جی هیلی
 - نظریه بین نسلی بوئن
 - دیدگاه های تجربه گرا و انسان گرا
 - نظریه هیجان مدار
 - نظریه های خانواده درمانی شناختی - رفتاری
 - نظریه سیستمی میلان
- رویکردهای پسامدرن در مشاوره خانواده (روایت درمانی و راه حل مدار)

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می‌گیرد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۶۰٪	-

منابع

پین، مارتین (۱۳۹۹). *روایت‌درمانی*. ترجمه محمدحسن آسایش، مریم افتخاری، سمیه قیاسی و زهره سجودی، تهران: روانشناسی معاصر.
 ثنایی، باقر. (۱۳۹۶). فرهنگ توصیفی خانواده‌درمانی سیستمی و زمینه‌های وابسته. تهران: انتشارات رشد.
 خدایاری‌فرد، محمد و عابدینی، یاسمین (۱۳۹۸). *نظریه‌ها و اصول خانواده‌درمانی با تأکید بر نظریه‌های نوین درمان شناختی-رفتاری و معنوی مذهبی*، با تجدیدنظر کلی، ویراست سوم. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
 سپرنکل، داگلاس. اچ؛ دیویس، شون؛ لبو، جی (۱۳۹۳). عوامل مشترک در خانواده درمانی و زوج درمانی: طرحی کلی برای عوامل مشترک در خانواده درمانی و زوج درمانی: طرحی کلی برای درمان اثربخش، ترجمه معصومه اسمعیلی. تهران: نشر دانشگاه علامه.
 فیشمن، هرمن چارلز. و مینوچین، سالوادور. (۱۳۹۷). فنون خانواده درمانی (ف. بهاری و ف. سیا، مترجمان). تهران: انتشارات رشد.
 گلادینگ، ساموئل. (۱۳۹۸). خانواده درمانی / تاریخچه نظریه و کاربرد (ف. بهاری و همکاران، مترجمان). انتشارات تزکیه.
 گلدنبرگ، هربرت؛ گلدنبرگ، ایرنه. (۱۳۹۸). خانواده‌درمانی (مهرداد فیروزبخت، مترجم). تهران: نشر روان.
 مک فارلن، ملکالم. (۱۳۹۷). خانواده‌درمانی اختلالات شخصیت (س. شاهمرادی و همکاران، مترجمان). تهران: انتشارات دانژه.
 مینوچین، سالوادور. (۱۳۹۸). خانواده و خانواده‌درمانی (باقر ثنایی، مترجم). تهران: انتشارات امیرکبیر.
 نیکولز، مایکل. (۲۰۱۴). مبانی ضروری خانواده‌درمانی (مترجمان: محمد حسن آسایش، آزاده فروزانفر)، (۱۳۹۷) تهران: شهر علم.
 هی، لی، جی. (۱۳۹۸). روان‌درمانی خانواده (ب. ثنایی، مترجم). تهران: انتشارات امیرکبیر.

- Chen, A. (۲۰۱۹). *The Attachment Theory Workbook: Powerful Tools to Promote Understanding, Increase Stability, and Build Lasting Relationships*. Publisher: Althea Press.
- Dallos, R. & Draper, R. (۲۰۱۵). *An Introduction to Family Therapy: Systemic Theory and Practice (4th Edition)*. Publisher: Maidenhead, Open University Press.
- Gehart, D. R. (۲۰۱۸). *Mastering Competencies in Family Therapy A Practical Approach to Theory and Clinical Case Documentation (3rd Edition)*. Publisher: Cengage Learning.
- Goldenberg, I., Stanton, M., & Goldenberg, H. (۲۰۲۱). *Family Therapy: An Overview (9th Edition)*. Publisher: Cengage Learning.
- Johnson, S. M. (۲۰۱۹). *Attachment theory in practice: Emotionally focused therapy (EFT) with individuals, couples, and families*. Publisher: The Guilford Press.
- McGoldrick, M. & Hardy, K. V. (۲۰۱۹). *Re-Visioning Family Therapy: Addressing Diversity in Clinical Practice*. Publisher: The Guilford Press.
- Napier, A. Y. and Whitaker, C. A. (۲۰۱۸). *The Family Crucible: The Intense Experience of Family Therapy*. Publisher: HarperCollins.
- Nichols, M., & Davis, S. (۲۰۱۹). *The Essentials of Family Therapy (The Merrill Social Work and Human Services)*. Publisher: Pearson.

Schwartz, R. C., Sweezy, M., & Arens, B. (۲۰۲۰). Internal Family Systems Therapy, Second Edition (۲th Edition). Publisher: Echo Point Books & Media, LLC.
Walsh, F. (Ed.). (۲۰۱۲). Normal family processes: Growing diversity and complexity (۴th Edition). Publisher: The Guilford Press.

نام درس به فارسی: مشاوره پیش از ازدواج و زوج درمانی

نام درس به انگلیسی: Premarital Counseling and Couple therapy

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۱۶ ساعت نظری و ۳۲ ساعت عملی

نوع درس: تخصصی

پیشنیاز: -

آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

دانشجویان با سپری کردن موفقیت آمیز این درس از توانایی بهتری در زمینه تحلیل فرایند ازدواج و سبک انتخاب همسر و مشاوره پیش از ازدواج بر اساس فرهنگ ایرانی - اسلامی برخوردار خواهند شد. تاریخچه مشاوره ازدواج، ماهیت و ملاک های مهم در فرایند ازدواج، چالش ها و دغدغه های رایج برای دختر و پسر در شرف ازدواج، مسایل اخلاقی، ملاحظات قانونی، رازداری، متغیرهای روانشناختی درگیر در تصمیم گیری ازدواج، مقوله وابستگی، اختلالات و نقش آن ها در فرایند ازدواج، و تاثیرات ابعاد و تنوع فرهنگی در ازدواج از جمله موضوعات مورد تمرکز در این درس هستند. در قسمت زوج درمانی، مباحثی نظیر مشکلات رایج بین زوجین، مولفه های موثر بر کیفیت رابطه زناشویی و زوجی، تکنیک ها و رویکردهای مداخله ای مشاوره و درمان برای ترمیم رابطه زوجین، رضایت از زندگی، رضایت زناشویی مورد توجه قرار میگیرد. هدف اصلی این درس آموزش نظری و عملی جهت ارتقای کیفیت و نیز محافظت از پیوند زناشویی و تلاش برای پیشگیری از طلاق عاطفی یا رسمی است.

سرفصل درس

بخش اول: مشاوره پیش از ازدواج

- مبانی و مقدمات ازدواج
- اهمیت، اهداف، شرایط، معیارها و آداب ازدواج و تشکیل خانواده اسلامی
- تحلیل سبک انتخاب همسر از دیدگاه اسلام
- آمادگی پیش از ازدواج (بلوغ، سن و سایر شرایط)
- مقایسه نظریه های انتخاب همسر (نظریه های روانکاوی، ایماگو، قصه عشق، همسان همسری، ناهمسان همسری و ...)
- شخصیت شناسی و مشاوره پیش از ازدواج
- شناخت آسیب های پیش از ازدواج
- راهبردهای مداخله در مشکلات پیش از ازدواج
- معیارها و ملاک های ازدواج پایدار و موفق
- تحلیل فرایند و مراحل مشاوره پیش از ازدواج
- تدوین مدل مشاوره پیش از ازدواج در ایران
- تحلیل فرایند مشاوره دوران نامزدی و عقد
- مهارت های آمادگی و آموزش پیش از ازدواج

بخش دوم: زوج درمانی

- آسیب شناسی مسائل زوجی
- مولفه های رضایت زناشویی
- انواع تعارضات زناشویی
- مداخله در روابط فرانشویی
- مداخله در تعارضات زناشویی
- فنون زوج درمانی
- فنون عشق ورزی و سبک زندگی عاشقانه
- مداخله در زوج های دیوار سنگی
- مداخله در زوج های طلاق عاطفی
- مدیریت تعارضات خانواده اصلی و زوج جوان
-

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می گیرد.

روش ارزیابی

ارزئشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۶۰٪	-

منابع

- آسایش، محمدحسن؛ وکیلی، محسن؛ گلپاشا، الهه (۱۴۰۰). راهنمای تخصصی مشاوره پیش از ازدواج: آمادگی، نظریه ها، مراحل و فنون. تهران: انتشارات روان شناسی معاصر.
- اسکورتو، آنجلا. (۱۳۹۹). مشاوره قبل از ازدواج: راهنمایی برای درمانگران. ترجمه یاسر مدنی و حمیدرضا گلشن. کاشان: انتشارات مرسل اکبری، ح. ا. و رفیع، ط. (۱۳۹۵). مشاوره پیش از ازدواج (نظریه و کاربرد) با معرفی رویکرد عوامل خطر (ریسک فاکتورها). تهران: نشر نو.
- بهارى، ف. و محمودی مهر، م. (۱۳۹۶). مشاوره و درمان: پیش از ازدواج و ازدواج دوباره: راهنمای کار با زوج ها. تهران: انتشارات رشد.
- خمسه، ا. (۱۳۸۲). آموزش قبل از ازدواج، راهنمای عملی برای زوج های جوان. تهران: انتشارات دانشگاه الزهرا.
- قهارى، ش. (۱۳۹۶). مشاوره ی پیش از ازدواج با موارد دشوار: راهنمای مشاوران و روان شناسان. تهران: انتشارات دانژه.
- گلپاشا، الهه (۱۳۹۷). مبانی و فنون سبک زندگی عاشقانه. تهران: شهر علم.
- لانگ، لانتزل. یانگ، م. (۱۳۹۲). مشاوره و درمان مسائل زن وشوهر. ترجمه: ع. نظری. تهران: انتشارات وراى دانش.
- موسوی، ا. (۱۳۹۲). مشاوره قبل از ازدواج: با نگاه کاربردی. تهران: انتشارات مهر کاویان.
- میرمحمدصادقی، م. (۱۳۸۸). آموزش پیش از ازدواج. اصفهان: انتشارات پیغام دانش.
- نیکولز، مایکل. (۲۰۱۴). مبانی ضروری خانواده درمانی (مترجمان: محمد حسن آسایش، آزاده فروزانفر) (۱۳۹۷) تهران: شهر علم.
- Guttman, J. M. (۲۰۱۷). *The Seven Principles for Making Marriage Work: A practical Guide from the Country's Foremost*. New York: John Wiley and Sons Inc.
- Parrott, I. and Parrott, L. (۱۹۹۵). *Saving your Marriage before it Starts: Seven Question to Ask before (and after) you Marry*. New York: Zondervan Publication.
- Wright, H.N. (۲۰۰۳). *Before you Say "IDO" Devotional: Building a Spiritual Foundation for your Life Together*. Canada: Harvest House Publishers.

نام درس به فارسی: روش‌ها و فنون مشاوره طلاق

نام درس به انگلیسی: **Methods and Techniques of Divorce Counseling**

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۱۶ ساعت نظری و ۳۲ ساعت عملی

نوع درس: تخصصی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: **دارد** ■ **ندارد** □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

درس مشاوره طلاق جهت آشنایی دانشجویان با علل، پیامدها، راهکارهای پیشگیری و کاهش آسیب‌های طلاق طراحی شده است. اهمیت این درس به دلیل شیوع پدیده طلاق در جامعه فعلی کشور و تعداد فزاینده مراجعان طلاق در مراکز خدمات مشاوره است که لزوم مجهز شدن مشاوران به مهارت‌های لازم برای ارائه خدمات مشاوره‌ای مطلوب و کارآمد نشان می‌دهد. در این درس دانشجو با پدیده طلاق، ریشه‌ها، علل و مراحل وقوع طلاق آشنا شده و روش‌های مشاوره با مراجعانی که در آستانه طلاق هستند را فرامی‌گیرد.

سرفصل درس

- تاریخچه طلاق در ایران و جهان
- علل و پیش‌زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی طلاق
- علل روان‌شناختی طلاق
- پیشگیری از طلاق
- مراحل و چرخه بروز طلاق در روابط زوجین
- علل و پیش‌زمینه‌های روان‌شناختی طلاق
- پیامدهای طلاق برای بزرگسالان
- پیامدهای طلاق برای فرزندان
- روش‌های ایجاد سازگاری پس از طلاق
- مراحل مشاوره طلاق
- تسهیل فرایند سوگواری در طلاق
- مسائل قانونی طلاق

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می‌گیرد.

شیوه ارزیابی

ارزنیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	-	آزمون‌های نوشتاری: ۸۰٪	-

منابع

- حیاتی، مژگان. (۱۳۹۹). مشاوره طلاق (مفاهیم و کاربردها). تهران: انتشارات دانژه.
- رای، مارک. و دی مور، کریستال. (۱۳۹۹). کتاب کار بهبودی پس از طلاق (ع. محمدصادق و ی. آقایی، مترجمان). تهران: انتشارات ارجمند.
- زارعی محمودآبادی، حسن.، فاتحی‌زاده، مریم، بهرامی، فاطمه، اعتمادی، عذرا. و احمدی، سیداحمد. (۱۳۹۲). پیشگیری از طلاق و جدایی: مفاهیم، نظریه‌ها و کاربردها و کاربست مدل بومی. یزد: انتشارات دانشگاه یزد.
- فیشر، بروس. و آلبرتی، رابرت. (۱۳۹۶). بازسازی زندگی پس از طلاق (ا. کرمی، مترجم). تهران: انتشارات صابرین.
- فیشر، بروس. و آلبرتی، رابرت. (۱۳۹۹). بازسازی زندگی: بازیابی خود بعد از طلاق، جدایی و مرگ همسر (ع. صاحبی، مترجم). تهران: انتشارات ارجمند.
- قهاری، شهربانو. و بوالهروی، جعفر. (۱۳۹۹). مشاوره طلاق (راهنمای روانشناسان و مشاوران). تهران: انتشارات دانژه.
- کریمی، علی. و حکمت، کامران. (۱۳۹۴). لبخند فرزندان طلاق (راهکارهای عملی سازگاری فرزندان طلاق). تهران: انتشارات دانژه.
- کلارک استواوت، آلیسون. و برنتانو، کرنلیا. (۱۳۹۵). طلاق، علل و پیامدها (س. صادقی و همکاران، مترجمان). اصفهان: انتشارات پیغام دانش.
- نیومن، گری. و رمانوسکی، پاتریشیا. (۱۳۹۴). تاثیر طلاق بر فرزندان (ف. فرود، مترجم). تهران: انتشارات صابرین.

- Bancroft, L. & Patrisi, J. (۲۰۱۵). Should I Stay or Should I Go?: A Guide to Knowing If Your Relationship Can - and Should - Be Saved. Publisher: Tantor Audio.
- Doak, D. (۲۰۱۹). High-Conflict Divorce for Women: Your Guide to Coping Skills and Legal Strategies for All Stages of Divorce. Publisher: Rockridge Press.
- Doherty, W. J. (۲۰۱۷). Helping Couples on the Brink of Divorce (Discernment Counseling for Troubled Relationships). Publisher: American Psychological Association.
- Eddy, B. & Kreger, R. (۲۰۱۱). Splitting: Protecting Yourself While Divorcing Someone with Borderline or Narcissistic Personality Disorder. Publisher: New Harbinger.
- McBride, J. (۲۰۱۶). Talking to Children about Divorce: A Parent's Guide to Healthy Communication at Each Stage of Divorce: Expert Advice for Kids' Emotional Recovery. Publisher: Althea Press.
- Purdy, D. (۲۰۱۷). Something Gained: ۷ Shifts to Be Stronger, Smarter & Happier After Divorce. Publisher: Insight Stream, Inc.
- Rye, M. S. & Dea Moore, C. (۲۰۱۵). The Divorce Recovery Workbook: How to Heal from Anger, Hurt, and Resentment and Build the Life You Want. Publisher: New Harbinger Publications.

نام درس به فارسی: تمرین عملی فنون مشاوره فردی و خانواده

نام درس به انگلیسی: Practice of individual and family counseling techniques

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۲ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۶۴ ساعت عملی

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز: -

آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

در این درس، ضمن مرور سریع نظری فنون پایه مشاوره دانشجویان با اجرای صحیح هر فن مشاوره توسط مدرس آشنا خواهند شد؛ و هر یک از دانشجویان فرصت تمرین فنون را در قالب رول پلی های فردی (تمرین یک به یک با مدرس در حضور بقیه دانشجویان در کلاس) یا گروهی (در قالب گروه های دو تا چهار نفره) در هر جلسه کلاس خواهند داشت. به منظور بهبود عملکرد هر یک از دانشجویان در ادامه هر تمرین عملی، بازخورد توسط مدرس یا بقیه دانشجویان ارائه خواهد شد.

سرفصل درس

بخش اول: فنون عملی فنون فردی

- برقراری ارتباط حسنه
- به کارگیری مهارت گوش دادن فعال
- استفاده از پاسخ های کوتاه در فرایند مشاوره
- همدلی
 - تعریف همدلی
 - اشتباهات رایج در فهم یا کاربست همدلی
- انعکاس محتوا
- انعکاس احساسات
- انعکاس همزمان احساسات و محتوا
- طرح سوالات و کاربرد آنها
 - سوالات بسته و زمان استفاده از آن در مشاوره
 - سوالات باز زمان استفاده از آن در مشاوره
 - سوالات پی در پی در مشاوره خانواده
- خلاصه کردن
- تفسیر
- قاب بندی مجدد
- مواجهه
 - نکات مهم در شرایط استفاده از فن مواجهه
- تعیین حد و مرز در رابطه ی مشاوره ای
- مدیریت انتقال و انتقال متقابل

- جمع بندی و خلاصه کردن
- پایان دادن به جلسه مشاوره
- تمرین عملی فرآیند یک جلسه مشاوره

بخش دوم: فنون عملی مشاوره خانواده

- فنون پایه و آغاز درمان
- فن الحاق،
- ساختار سازی جلسه،
- درگیر کردن اعضا،
- انعکاس احساس سیستمی،
- انعکاس تعامل،
- همدلی تعاملی،
- مجسمه سازی
- ردیابی تعاملات،
- مشاهده و بازخورد در جلسه خانواده
- سوالات چرخشی
- Enactment
- حل تعارض
- تنظیم هیجان در خانواده
- فنون عشق ورزی
-

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می‌گیرد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۶۰٪	-

منابع

- ارفورد، برادلی تی، (۲۰۱۵). تکنیک‌های مشاوره ۴۰ تکنیک ضروری، ترجمه عبدلی، مهدی (۱۳۹۴). تهران، انتشارات ابن سینا.
- تامپسون، رزماری، (۲۰۰۳). اسمعیلی، معصومه، (۱۳۸۸). نظریه‌ها و فنون مشاوره. تهران، انتشارات علمی و فرهنگی.
- حسینیان، سمین. خدابخشی کولایی، آناهیتا، (۱۳۸۹). مهارت‌های پایه و پیشرفته در مشاوره و روان‌درمانی (کارورزی و تمرین عملی). تهران، انتشارات کمال تربیت.
- دیویس، کنت (۱۳۸۸). یکصد فن مشاوره ازدواج و خانواده درمانی. ترجمه فرشاد بهاری. تهران: تزکیه.
- ریوت، مارک؛ استریت، ادی (۲۰۰۹). خانواده درمانی ۱۰۰ نکته و ۱۰۰ تکنیک. ترجمه بحرینی، محمدتقی. تهران: ارجمند.
- فلناگن، جان و فلناگن، ریتا، (۲۰۰۳). مصاحبه بالینی، ترجمه شریعتمدار، آسیه (۱۳۸۹). تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.

گلدارد، دیوید، (۱۹۹۵). مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی در مشاوره آموزش و کاربرد مهارت‌های خرد در مشاوره فردی. ترجمه سیمین، حسینیان، (۱۳۷۴). تهران، انتشارات کمال تربیت .

گودرزی، محمدعلی، (۱۳۹۳). مصاحبه بالینی پیشرفته به روش گام به گام. تهران، انتشارات آوای نور.

Ivey, A. E., Ivey, M. B., & Zalaquett, C. P. (۲۰۱۳). Intentional interviewing and counseling: Facilitating client development in a multicultural Society ۹th Edition. Cengage Learning; ۹th edition.

McLeod, J., & McLeod, J. (۲۰۱۱). Counseling Skills: A Practical Guide For Counselors And Helping Professionals: A practical guide for counselors and helping professionals. McGraw-Hill Education (UK).

Nelson-Jones, R. (۲۰۰۸). Introduction to counseling skills: Text and activities. Sage.

Nelson-Jones, R. (۲۰۱۵). Basic counseling skills: a helper's manual. Sage.

Perry, W. (۲۰۰۸). Basic counseling techniques: A beginning therapist's toolkit. AuthorHouse.

نام درس به فارسی: مشاوره در مسائل زناشویی و جنسی

نام درس به انگلیسی: **Counseling and psychotherapy in marital and sexual issues**

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۴۸ ساعت (۱۶ ساعت نظری و ۳۲ ساعت عملی)

نوع درس: تخصصی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: **دارد** ■ **ندارد** □ **سفر علمی** □ **کارگاه** □ **آزمایشگاه** □ **سمینار** □

هدف درس

مشاوره در مسائل زناشویی و جنسی بخشی از خدمات مشاوره خانواده و ازدواج است که به افراد کمک می‌کند عواملی را که بر رابطه و رضایت عاطفی و جنسی آنها تاثیر گذاشته شناسایی و برطرف کنند. هدف اصلی این درس توسعه دانش نظری و عملی دانشجویان مشاوره خانواده در زمینه مسائل و مشکلات جنسی در حیطه‌های آسیب‌شناسی، فرآیند و فنون درمان است. دانشجویان با گذراندن این درس باید بتوانند مفاهیم بنیادی، فرایند و فنون درمانی در مسائل و مشکلات جنسی را آموخته و بتوانند در راستای رفع چالش‌های جسمی و عاطفی ناشی از مشکلات جنسی در فرایند مشاوره زوجی و بهبود روابط رضایت بخش زناشویی و جنسی مراجعین به کار ببرند.

سر فصل درس

- مقدمه، تعاریف و ضرورت مشاوره و روان‌درمانی در مسائل جنسی و زناشویی
- سلامت جنسی و ویژگی‌های رابطه عاطفی و زناشویی سالم
- مداخلات مشاوره و روان‌درمانی سیستمی در دلزدگی زناشویی
- مداخلات مشاوره و روان‌درمانی سیستمی در طلاق عاطفی
- مداخلات مشاوره و روان‌درمانی سیستمی در مشاجرات زوجی
- مداخلات مشاوره و روان‌درمانی سیستمی در الگوهای ارتباطی بیمارگون
- مداخلات مشاوره و روان‌درمانی سیستمی در الگوهای شخصیتی انعطاف ناپذیر
- طبقه بندی و آسیب شناسی انواع اختلالات زوجی و زناشویی
- آسیب شناسی اختلالات کژکاری جنسی، پارافیلیایی و ملال جنسی بر اساس *DSM-5*
- مشاوره و مداخله در اختلال مقاربت دردناک (واژینسموس)
- مشاوره و مداخله در اختلال زود انزالی
- مشاوره و مداخله در اختلال کمبود میل جنسی
- مشاوره و مداخله در اختلال نعوض
- مشاوره و مداخله در اختلال دیر ارگاسمی
- مشاوره و مداخله در اختلال دیر انزالی

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می‌گیرد.

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪

منابع

- اسپنس، سوزان (۱۳۸۹). *درمان اختلالات جنسی*. مترجمان: حسن توننده جانی، مسعود محمدی، محمد دهگانی، جهانشیر توکلی زاده. ناشر: پیک فرهنگ.
- بشارت، محمد علی (۱۳۹۷). پارادوکس + برنامه زمانی = درمان؛ مدل کامل زوج درمانی به روش PTC. تهران: رشد.
- ساندراریزا لیلوم (۱۳۹۵). *درمان مشکلات جنسی - جلد اول (اصول و تکنیک ها)*: ویژه پزشکان، متخصصان زنان، روان پزشکان، روان شناسان. ترجمه: محمدباقر کجباف. تهران: ویرایش.
- وینچز، جان پی (۱۳۹۴). *بهبود ارتباط جنسی: رویکردی حل مسئله محور برای درمان اختلالات جنسی: راهنمای متخصصین برای کاربست تدابیر درمان کارآمد (راهنمای ویژه ی درمانگران)* ترجمه علی محمد نظری. تهران: نشر علم.
- وینچز، جان پی (۱۳۹۴). *بهبود ارتباط جنسی: رویکردی حل مسئله محور برای درمان اختلالات جنسی: کتاب کار درمانجو (مراجع)*، ترجمه علی محمد نظری. تهران: نشر علم.
- وینکس، جان. (۱۳۹۸). *رویکرد حل مسئله در درمان مشکلات جنسی (راهنمای درمانگر)*. مترجم: عطاءالله محمدی.
- هرتلین، کاترین ام؛ ویکس، جرالده، آر. (۱۳۹۶). *درمان سیستمیک اختلالات جنسی*. تهران: نشر رویان پژوه.

Hertlein, Katherine M. (2015). *Systemic Sex Therapy 2nd Edition*. Publisher: Routledge;
 Spence, Susan, H. (2014). *Psychosexual Therapy: A Cognitive-Behavioural Approach*.
 Springer.

نام درس به فارسی: کارورزی در مشاوره خانواده و ازدواج
نام درس به انگلیسی: Internship In Family & Marital Counseling

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۲ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۶۴ ساعت عملی

نوع درس: تخصصی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

هدف این درس دستیابی دانشجویان به فنون و مهارت های عملی لازم در مشاوره خانواده و ازدواج است.

سرفصل درس

- ۱- ارائه یک کنفرانس موردی خانواده یا ازدواج با حضور اساتید و دانشجویان،
- ۲- اداره کردن و گزارش از حداقل تعداد ۶ مورد مشاوره ازدواج و خانواده و حداقل دو مورد به صورت فیلم،
- ۳- تعداد ۲ سخنرانی در زمینه مسائل مرتبط با ازدواج،
- ۴- ارائه یک کارگاه آموزشی جهت دانشجویان کارشناسی،
- ۵- اجرا و تفسیر حداقل ۳ آزمون مرتبط با مسائل ازدواج،
- ۶- گزارش نهایی کارورزی خود را در زمینه ازدواج و خانواده (مشمول بر گزارش نهایی کارورزی خود را با محتوایی مشتمل بر توصیف فرایند مشاوره ازدواج و خانواده - بررسی و بیان مسائل و مشکلات فرایند خانواده و ازدواج - تحلیل و پیشنهاد جهت بهینه سازی روند راهنمایی ازدواج - گزارش موردها - شرکت در حداقل سه جلسه کنفرانس موردی و مشاهده و ارائه گزارش نقادانه در زمینه ازدواج به استاد - برگزاری حداقل یک ژورنال کلاب در زمینه ازدواج و خانواده) ارائه کند.

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می گیرد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
۲۵٪	-۷	-	۷۵٪

منابع

کلیه منابع دروس تخصصی آموزش داده شده در طول دوره کارشناسی ارشد.

سرفصل دروس تخصصی
مشاوره مدرسه

نام فارسی درس: نظریه‌ها و روش‌های مشاوره تحصیلی و شغلی

نام انگلیسی: Theories and methods of academic and career counseling

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۴۸ ساعت (۳۲ ساعت عملی + ۱۶ ساعت نظری)

نوع درس: اختصاصی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

در پایان این درس از دانشجو انتظار می‌رود ضرورت، اصول و اهداف مشاوره تحصیلی و شغلی را توضیح دهد، قادر به بکارگیری اصول مشاوره تحصیلی در مقاطع مختلف بوده و انواع آسیب‌شناسی تحصیلی را انجام دهد، زیربنای نظری مشاوره شغلی، روش‌های تحلیل‌گری و جامعه‌شناسانه در مشاوره شغلی و شیوه‌های اجرای راهنمایی شغلی را تبیین نموده و مورد بحث قرار دهد.

سرفصل درس

راهنمایی و مشاوره تحصیلی

- تعریف راهنمایی و مشاوره تحصیلی
- ضرورت راهنمایی و مشاوره تحصیلی
- هدف‌های راهنمایی و مشاوره تحصیلی
- اصول راهنمایی و مشاوره تحصیلی
- خدمات راهنمایی و مشاوره تحصیلی

راهنمایی و مشاوره شغلی

- تعریف راهنمایی و مشاوره شغلی
- ضرورت راهنمایی و مشاوره شغلی
- هدف‌های راهنمایی و مشاوره شغلی
- اصول راهنمایی و مشاوره شغلی
- خدمات راهنمایی و مشاوره شغلی

آسیب‌شناسی تحصیلی

- تعریف آسیب‌های تحصیلی و انواع آن
- آسیب‌های مربوط به دغدغه مسیر شغلی
- آسیب‌های مربوط به نظارت بر مسیر شغلی
- آسیب‌های مربوط به واریسی مسیر شغلی
- آسیب‌های مربوط به توانمندی در مسیر شغلی
- مبنای نظری آسیب‌شناسی تحصیلی

زیربنای نظری مشاوره شغلی

- تاریخچه نظریه پردازی در انتخاب شغل
- طبقه بندی نظریه های انتخاب شغل
- طرح ریزی شغلی
 - توانایی ذهنی
 - استعداد
 - رغبت
 - شخصیت
 - توجه به واقعیت
 - عوامل محیطی
- ارزشیابی نظریه
- مبنای نظری
 - نظریه پارسونز
 - تاریخچه و شرح حال
 - مفاهیم بنیادی
 - تحقیقات انجام شده
 - ارزشیابی نظریه
 - کاربرد نظریه
 - نظریه گیزنبرگ
 - عنوان های ذکر شده در نظریه پارسونز، در این نظریه نیز تکرار می شود.
 - نظریه سوپر
 - عنوان های ذکر شده در نظریه پارسونز، در این نظریه نیز تکرار می شود.
 - نظریه گاتفردسون
 - عنوان های ذکر شده در نظریه پارسونز، در این نظریه نیز تکرار می شود.
 - نظریه هالند
 - عنوان های ذکر شده در نظریه پارسونز، در این نظریه نیز تکرار می شود.
 - نظریه رو
 - عنوان های ذکر شده در نظریه پارسونز، در این نظریه نیز تکرار می شود.
 - نظریه کرامبولتنز (یادگیری اجتماعی)
 - عنوان های ذکر شده در نظریه پارسونز، در این نظریه نیز تکرار می شود.
 - نظریه تیدمن و اوهارا
 - عنوان های ذکر شده در نظریه پارسونز، در این نظریه نیز تکرار می شود.
 - الگوی چندمحوری شفیع آبادی
 - عنوان های ذکر شده در نظریه پارسونز، در این نظریه نیز تکرار می شود.

روش های تحلیل گری و جامعه شناسانه در مشاوره شغلی

- دیدگاه بریل
- دیدگاه هندریک
- دیدگاه بوردین، نچمن و سیگل
- دیدگاه آدلر

- دیدگاه میلر و فورم
- الگوی روانی اجتماعی آستین

شیوه‌های اجرای راهنمایی شغلی

- بازدید
- معرفی مشاغل
- مقاله‌نویسی شغلی
- نمایشنامه شغلی
- اشتغال در ایام فراغت
- رزومه‌نویسی

راهبردهای تدریس

در طول جلسات موضوعات مورد بحث در هر سرفصل مطالعه گردیده و مباحث نظری با مشارکت دانشجویان ارائه می‌گردد.

روشن ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۶۰٪	-

منابع

- شفیع‌آبادی، عبدالله (۱۳۹۸). راهنمایی و مشاوره تحصیلی و شغلی (مفاهیم و کاربردها)، تهران: نشر سمت
- حسینی بیرجندی، مهدی (۱۳۹۶). راهنمایی و مشاوره تحصیلی، تهران: نشر رشد
- صافی، احمد (۱۳۹۲). اصول و فنون راهنمایی و مشاوره در دوره‌های تحصیلی، تهران: نشر رشد
- سمیعی، فاطمه؛ باغبان، ایران؛ عابدی، محمدرضا و حسینیان، سیمین (۱۳۹۴). نظریه‌های مشاوره مسیر شغلی، اصفهان نشر جهاد دانشگاهی واحد اصفهان
- صادقی، احمد (۱۳۹۸). آسیب‌شناسی و مشاوره تحصیلی، اصفهان: نشر دانشگاه اصفهان
- زندى پور، طیبه (۱۳۹۸). نظریه‌ها، فنون و روش‌های مشاوره شغلی، تهران: نشر دانژه
- دیویس، تاراما (۱۳۹۷). مشاوره مدرسه (دیدگاه‌ها و کاربردهای حرفه‌ای)، تهران: نشر ویرایش
- شفیع‌آبادی، عبدالله (۱۳۹۰). راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه‌ای و نظریه‌های انتخاب شغل، تهران: نشر رشد
- ساویکاس، مارکال (۱۳۹۸). مشاوره مسیر شغلی، ترجمه پریسا نیلفروشان، اصفهان: نشر جهاد دانشگاهی اصفهان

نام فارسی درس: کاربرد مشاوره کودک و نوجوان در مدرسه

نام انگلیسی: **The application of children and adolescents counseling in school**

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۴۸ ساعت (۳۲ ساعت عملی + ۱۶ ساعت نظری)

نوع درس: اختصاصی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

در پایان این درس از دانشجو انتظار می‌رود مبانی مشاوره کودک و نوجوان را تشریح کند، قادر به بکارگیری اصول مصاحبه و روش‌های ارزیابی کودکان و نوجوانان باشد، توانایی تشخیص و مفهوم‌سازی مشکلات رفتاری-هیجانی کودکان و نوجوانان را داشته باشد، مداخلات درمانی اثربخش را بکار بگیرد و قادر به طراحی یک مداخله آموزشی یا درمانی خلاقانه باشد.

سرفصل درس

کلیات مشاوره کودکان و نوجوانان

- رفتار بهنجار و نابهنجار در کودکان و نوجوانان
- نیازهای بهداشت روانی کودکان و نوجوانان
- آشنایی با مسائل و مسیر رشدی کودکان و نوجوانان
- جنبه‌های منحصر به فرد مشاوره با کودکان و نوجوانان

تشخیص و مفهوم‌سازی مشکلات رفتاری-هیجانی

- مصاحبه بالینی با کودک و نوجوان
- ارزیابی روانی کودک و نوجوان
- آزمون‌های روانشناختی کودک و نوجوان
- آشنایی با اختلالات دوران کودکی و نوجوانی
- اختلالات افسردگی
- اختلالات اضطرابی
- اختلالات مرتبط با سانحه و عوامل استرس در کودکان و نوجوانان
- اختلالات خلقی در کودکان و نوجوانان
- اختلالات طیف اوتیسم
- ناتوانی‌های یادگیری خاص
- اختلال کاستی توجه-بیش‌فعالی (ADHD)

مداخله درمانی

- مسائل اخلاقی و قانونی در زمینه‌ی مداخله‌های روان‌شناختی در کودکان و نوجوانان
- مشاوره و روان‌درمانی در کودکان و نوجوانان
 - رویکردهای روان‌پویشی
 - رویکردهای آدلری
 - رویکردهای شخص‌محور
 - رویکردهای رفتاری
 - درمان عقلانی-هیجانی-رفتاری
 - رویکردهای واقعیت‌درمانی
 - رویکردهای سیستمی (نظام‌نگر) - خانواده‌درمانی
- تکنیک‌های مداخلاتی در مشاوره با کودکان و نوجوانان

راهبردهای تدریس

در طول جلسات موضوعات مورد بحث در هر سرفصل مطالعه گردیده و فعالیت‌های عملی مرتبط با آن در کلاس انجام می‌شود. در پایان از دانشجویان خواسته می‌شود یک گزارش عملی از کار با کودکان و نوجوانان در محیط مدرسه ارائه کنند.

روش ارزیابی

ارزندیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۴۰٪	۲۰٪

منابع

- سادوک، بنجامین جیمز؛ سادوک، ویرجینیا آلکوت و روئیز پدرو (۱۳۹۸). خلاصه روانپزشکی کاپلان (جلد سوم)، ترجمه فرزین رضاعی، تهران: انتشارات ارجمند.
- مش، اریک جی و وولف، دیوید ای (۱۳۹۶). روانشناسی مرضی کودک (اختلال‌های رفتاری-هیجانی دوران کودکی و نوجوانی)، ترجمه محمد مظفری مکی آبادی و اصغر فروغ‌الدین عدل، تهران: انتشارات رشد.
- وایس، رابرت (۱۳۹۷). آسیب‌شناسی روانی کودک و نوجوان، ترجمه یحیی سیدمحمدی، تهران: ارسباران
- ارجمندنیاء، علی اکبر (۱۳۹۸). آسیب‌شناسی روانی کودک و نوجوان، تهران: انتشارات سمت.
- خدایاری فرد، محمد (۱۳۹۶). آسیب‌شناسی روانی کودک و نوجوان با تجدیدنظر کلی بر اساس DSM۵، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- حمید، نجمه (۱۳۹۸). روانشناسی مرضی کودک بر اساس DSM۵. تهران: انتشارات ارجمند

Mash. Eric j, Barkley, Russell A. (۲۰۲۰). Child Psychotherapy, (Third Eddition), The Gilford Press.

Wilmshurst. L (۲۰۲۰). Essentials of Child and Adolescent Psychotherap (Essentials of Behavioral Science), Wiley.

Maston. Johnny L (۲۰۱۷). Handbook of Childhood Psychopathology and Developmental Disabilities Treatment, Sringer.

نام فارسی درس: مداخلات خانواده محور در مدارس
نام انگلیسی: Family-based interventions in schools

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۴۸ ساعت (۳۲ ساعت عملی + ۱۶ ساعت نظری)

نوع درس: اختصاصی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

در پایان این درس از دانشجو انتظار می‌رود فلسفه حضور والدین در مدرسه را دریابد، با مبانی نظری و تجربی مداخلات خانواده‌محور آشنا شود، مدل‌های مشارکت خانواده در مدرسه را تجزیه و تحلیل کند، با اصول و مبانی جلسات مشاوره فردی و گروهی، روش‌ها و فنون اجرای مداخلات و مدل‌های مداخلاتی مبتنی بر فرهنگ و گروه‌های خاص آشنا شده و آن‌ها را در بستری عملی بکار گرفته و به اجرا درآورد.

سرفصل درس

فلسفه مشارکت والدین در مدرسه

- نقش مشاور
- تعامل دوسویه بین خانواده و مدرسه
- مصاحبه اولیه با والدین
- ارزیابی اولیه از والدین
- نحوه ایجاد ارتباط با خانواده در بستر مدرسه

مدل‌های مشارکت خانواده

- اهمیت نقش خانواده در آموزش فرزند
- رویکرد مشارکت محور خانواده در مدرسه
- روش‌های مشورتی با خانواده در مدرسه
- پیگیری وضعیت تحصیلی فرزند

اصول و مبانی مدیریت جلسات مشاوره فردی و گروهی

- نحوه اداره جلسات فردی با خانواده
- اصول اداره جلسات گروهی خانواده
- برقراری رابطه والد-فرزندی و والد-مشاور در جلسات
- انتقال مشاهدات انجام‌شده از دانش‌آموزان به والدین
- آگاهی والدین از ارزیابی‌های فرزند خود
- تشخیص و تأیید صلاحیت والدین

روش‌ها و فنون اجرای مداخلات

- آشنایی با زیربنای نظری مداخلات خانواده محور در مدرسه

- آموزش‌های خانواده‌محور در بستر مدرسه در جهت رشد و بالندگی دانش‌آموزان
- استفاده از فنون مورد استفاده در رویکردهای مبتنی بر خانواده
 - روایت درمانی
 - بازسازی شناختی
 - مشاوره مبتنی بر رفتار به والدین
 - راهبری خانواده

مدل‌های مداخلات مبتنی بر فرهنگ و گروه‌های خاص

- مشارکت با والدین فرهنگ‌های متفاوت مانند افغان، عرب و اقلیت‌های قومی
- مشارکت با والدینی که موقعیت‌های شغلی و تحصیلی متفاوت را دارا هستند
- مشارکت با والدین دارای کودکان و نوجوانان گروه‌های خاص

طراحی چارچوب جلسات و اجرای برنامه‌های مداخلاتی

- دست یافتن به برنامه‌های توسعه‌ای دانش‌آموزان در جلسات والد و مشاور
- طراحی مدل‌های استراتژی برای بهبود و حل مسائل دانش‌آموزان
- برنامه مثبت حمایت خانواده
- نوشتن برنامه مسئولیت مشترک بین والدین و مشاور

راهبردهای تدریس

در طول جلسات موضوعات مورد بحث در هر سرفصل مطالعه گردیده و فعالیت‌های عملی مرتبط با آن در کلاس انجام می‌شود. در پایان از دانشجویان خواسته می‌شود براساس تمرین‌های case study و سایر مشارکت‌های انجام‌شده، یک برنامه مداخلاتی و آموزش والدین را طراحی نموده آن را به اجرا درآورند.

روش ارزیابی

ارزنیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۴۰٪	۲۰٪

منابع

آموزش خانواده راهبردهای علمی و عملی با رویکرد پژوهشی، ابوالفضل بختیاری، کبری مصدقی نیک، انتشارات آوای نور خانواده درمانی، نظریه‌ها، مفاهیم و روش‌ها، دکتر مایکل نیکولز، دکتر محسن دهقانی، دکتر آناهیتا گنجوی، سمیه محمدی و فرزانه نجاریان، انتشارات رشد

مشورت برای مداخلات مدرسه مینا، دون دینک مایر و جان کارلسون، احمد اعتمادی، رویا رسولی و تقی پوراابراهیم، انتشارات دانشگاه یزد

School-Based Family Counseling: An Interdisciplinary Practitioner's Guide, Brian A. Gerrard, Michael J. Carter, Deborah Ribera, ۲۰۲۰.

Family-School Partnerships in Context, Susan M. Sheridan, Elizabeth Moorman Kim, ۲۰۱۶.

Conjoint Behavioral Consultation Promoting Family-School Connections and Interventions, Susan M. Sheridan, Thomas R. Kratochwill, ۲۰۰۷.

Handbook of School-Family Partnerships, Sandra L. Christenson, Amy L. Reschly, ۲۰۰۹

- Family Engagement with Schools: Strategies for School Social Workers and Educators, Nancy Chavkin, ۲۰۱۷.
- Reaching Out in Family Therapy: Home-Based, School, and Community Interventions, Nancy Boyd-Franklin, Brenna Hafer Bry, ۲۰۰۱.
- Adolescents at Risk: Home-Based Family Therapy and School-Based Intervention, Nancy Boyd-Franklin, Brenna Hafer Bry, ۲۰۱۹
- The Parenting Skills Treatment Planner, with DSM-۵ Updates (Practice Planners), Arthur E. Jongsma Jr, Sarah Edison Knapp, ۲۰۱۵
- Handbook of Positive Psychology in Schools (Educational Psychology Handbook), Rich Gilman, E. Scott Huebner, Michael J. Furlong, ۲۰۰۹

نام فارسی درس: ارزیابی و کاربرد آزمون های روانی در مشاوره مدرسه
نام انگلیسی درس: Assessment and the use of psychological tests in school Counseling

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

مدت زمان تدریس: ۱۶ ساعت نظری ۳۲ واحد عملی

نوع درس: اختصاصی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

هدف این درس، دانش افزایشی در حوزه روانسنجی و کمی سازی پدیده های روانی مورد مشاهده در مدرسه است. دانشجو ضمن این کمی سازی می تواند به طبقه بندی و ارائه راهکار بپردازد. در این واحد درسی دانشجویان با کاربرد و استفاده علم روانسنجی در مشاوره مدرسه آشنا خواهند شد. استفاده از علم روانسنجی یعنی بهره گیری از آزمون های روانی برای اندازه گیری توانایی های ذهنی. در محیط های آموزشی مثل مدارس از آزمون ها برای تشخیص اختلالات یادگیری، اختلالات عاطفی و شخصیتی و غیره استفاده می کنند. هدف از این درس آشنایی دانشجویان مشاوره مدرسه با آزمون های کاربردی در مدرسه است، تا توانمندی لازم برای ارزیابی و اجرای آزمون متناسب با دانش آموز را کسب کنند و برای اصلاح و بهبود روند تحصیلی دانش آموزان بکار گیرند.

سرفصل درس

سابقه تاریخی و تقسیم بندی آزمون ها

- سابقه تاریخی آزمون های روانی
- طبقه بندی آزمون ها بر اساس محتوا
- طبقه بندی آزمون ها بر اساس اجرا

مبانی آماری ارزیابی

- تعریف روایی آزمون و انواع آن
- تعریف اعتبار (پایایی) آزمون و انواع آن
- تعریف هنجارهای آزمون
- انواع نرم

بررسی وضعیت روانی

- نحوه شرح حال نویسی
- نحوه انجام مشاهده تخصصی
- نحوه انجام مصاحبه بالینی

مقیاس های درجه بندی

- تعریف و کاربرد مقیاس های درجه بندی
- مزایا و محدودیت مقیاس های درجه بندی

- محدودیت و خطای موجود
- اصول تهیه و تفسیر مقیاس درجه بندی
- انواع مقیاس‌های درجه بندی

ارزیابی هوش

- ماهیت هوش
- نظریه های معاصر هوش
- مقیاس هوش وکسلر کودکان
- مقیاس هوش استنفورد-بینه
- آزمون نقاشی آدمک فلورانس گودایناف
- آزمون رشد اجتماعی وایلند

ارزیابی شخصیت

- صفات شخصیت
- نظریه کتل
- نظریه آیزنک
- نظریه پنج عاملی بزرگ شخصیت
- سیاهه شخصیت NEO
- پرسشنامه شخصیتی آیزنک نوجوان
- روش‌های فرافکن ارزیابی شخصیت
- برگه جملات ناتمام راتر

ارزیابی اضطراب، افسردگی و خشم

- سیاهه افسردگی بک
- مقیاس درجه بندی افسردگی کودکان
- سیاهه اضطراب حالت-صفت کودکان
- ارزیابی الگو رفتاری تیپ A و خصومت
- سیاهه ابراز خشم حالت-صفت

ارزیابی پیشرفت تحصیلی

- تعریف پیشرفت تحصیلی
- ارزیابی پیشرفت تحصیلی براساس مشاهده معلم و مشاور
- آزمون رغبت سنج استرانگ
- آزمون رغبت سنج هالند
- آزمون مهارت‌های اساسی آیوا

ارزیابی استعداد

- آزمون تشخیص استعداد (DAT)
- آزمون استعداد عمومی (GATB)

- آزمون استعداد تحصیلی (SAT)
- آزمون‌های طبقه بندی شده استعداد فلانگان (FACT)

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. دانشجو باید ضمن مطالعه منابع معرفی شده، به مقایسه و تحلیل هر مبحث بپردازد و در پایان ترم توانایی اجرای آزمون‌های آموزش دیده را بر روی کودکان در مدارس داشته باشد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۳۰٪	۳۰٪

منابع

بهرامی، هادی (۱۳۹۴). آزمون‌های روانی، مبانی نظری و فنون کاربردی. تهران: نشر دانشگاه علامه طباطبایی
 پاشاشریفی، حسن (۱۳۹۸). نظریه و کاربرد آزمون‌های هوش و شخصیت. تهران: نشر سخن
 خدایاری فرد، محمد؛ پرنده، اکرم و حکیمی نژاد، فرناز (۱۳۹۴). ارزیابی و آزمونگری روانشناختی، تهران: نشر دانشگاه تهران
 کرمی، ابوالفضل (۱۳۹۳). آشنایی با آزمون سازی و آزمون‌های روانی، تهران: نشر روانسنجی
 گری گراث مارنات، پاشا شریفی، حسن؛ محمدرضا، نیکخو (۱۳۹۸). راهنمای سنجش روانی. تهران: نشر سخن
 گنجی، حمزه (۱۳۹۲). آزمون‌های روانی (مبانی نظری و عملی). تهران: نشر ساوان.

Taylor, R. L. (۲۰۰۳). Assessment of Exceptional Students: Educational and Psychological Procedures. Publisher: Pearson education.

نام فارسی درس: تمرین فنون مشاوره در مدارس
نام انگلیسی درس: Practice of counseling techniques in schools

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۲ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۶۴ ساعت عملی

نوع درس: اختصاصی

پیش‌نیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

در این درس، ضمن مرور سریع نظری فنون پایه مشاوره دانشجویان با اجرای صحیح هر فن مشاوره توسط مدرس آشنا خواهند شد؛ و هر یک از دانشجویان فرصت تمرین فنون را در قالب رول پلی های فردی (تمرین یک به یک با مدرس در حضور بقیه دانشجویان در کلاس) یا گروهی (در قالب گروه های دو تا چهار نفره) در هر جلسه کلاس خواهند داشت. به منظور بهبود عملکرد هر یک از دانشجویان در ادامه هر تمرین عملی، بازخورد توسط مدرس یا بقیه دانشجویان ارائه خواهد شد.

سرفصل درس

- برقراری ارتباط حسنه
- به کارگیری مهارت گوش دادن فعال
- استفاده از پاسخ های کوتاه در فرایند مشاوره
- همدلی
 - تعریف همدلی
 - اشتباهات رایج در فهم یا کاربست همدلی
- انعکاس محتوا
- انعکاس احساسات
- انعکاس همزمان احساسات و محتوا
- طرح سوالات و کاربرد آنها
 - سوالات بسته و زمان استفاده از آن در مشاوره
 - سوالات باز زمان استفاده از آن در مشاوره
 - سوالات پی در پی در مشاوره
- خلاصه کردن
- تفسیر
- قاب بندی مجدد
- مواجهه
 - نکات مهم در شرایط استفاده از فن مواجهه
- تعیین حد و مرز در رابطه‌ی مشاوره‌ای
- مدیریت انتقال و انتقال متقابل

- جمع بندی و خلاصه کردن
- پایان دادن به جلسه مشاوره
- تمرین عملی فرآیند یک جلسه مشاوره

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می‌گیرد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۴۰٪	۲۰٪	۴۰٪	-

منابع

- ارفورد، برادلی تی. (۱۳۹۴). تکنیک‌های مشاوره ۴۰ تکنیک ضروری، (م. عبدلی، مترجم). (سال انتشارات اثر اصلی، ۲۰۱۵). تهران، انتشارات ابن سینا.
- تامپسون، رزماری. (۱۳۸۸). نظریه‌ها و فنون مشاوره (م. اسمعیلی، مترجم). تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- حسینیان، سمین، خدابخشی کولایی، آناهیتا. (۱۳۸۹). مهارت‌های پایه و پیشرفته در مشاوره و روان‌درمانی (کارورزی و تمرین عملی). تهران، انتشارات کمال تربیت.
- فلناگن، جان و فلناگن، ریتا، (۱۳۸۹). مصاحبه بالینی (آ. شریعتمدار، مترجم). تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
- گلدارد، دیوید، (۱۳۹۵). مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی در مشاوره آموزش و کاربرد مهارت‌های خرد در مشاوره فردی. (س. حسینیان، مترجم). تهران، انتشارات کمال تربیت .
- گودرزی، محمدعلی. (۱۳۹۳). مصاحبه بالینی پیشرفته به روش گام به گام. تهران، انتشارات آوای نور.
- Ivey, A. E., Ivey, M. B., & Zalaquett, C. P. (۲۰۱۸). Intentional interviewing and counseling: Facilitating client development in a multicultural Society 9th Edition. Cengage Learning; 9th edition.
- McLeod, J., & McLeod, J. (۲۰۱۱). Counseling Skills: A Practical Guide for Counselors and Helping Professionals: A practical guide for counselors and helping professionals. McGraw-Hill Education (UK).
- Nelson-Jones, R. (۲۰۰۸). Introduction to counseling skills: Text and activities. Sage.
- Nelson-Jones, R. (۲۰۱۵). Basic counseling skills: a helper's manual. Sage.
- Perry, W. (۲۰۰۸). Basic counseling techniques: A beginning therapist's toolkit. AuthorHouse.

نام فارسی درس: کارورزی در مشاوره مدرسه

نام انگلیسی درس: Internship in school counseling

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۲ واحد عملی)

تدریس به ساعت: ۶۴ ساعت عملی

نوع درس: اختصاصی

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

فرصت انجام کارورزی به دانشجویان امکان می دهد تا ضمن دستیابی به شایستگی های لازم از مشکلات علمی و اجرایی آینده کاری خود آگاهی یافته و با کمک استاد مربوطه ضمن رفع مشکلات، بر کیفیت عملکرد آتی خودشان بیفزایند. در این درس دانشجو به تبدیل آموخته های نظری خود به مهارت های عملی خدمات مشاوره زیر نظر مشاور متخصص می پردازد.

سرفصل درس

هماهنگی با استاد جهت حضور در مدرسه

معرفی خود به مدیر و مشاور مدرسه

تنظیم اهداف و مقررات در خصوص نحوه فعالیت زیر نظر مشاور مدرسه

مشاهده جلسات مشاوره فردی و گروهی که توسط مشاور مدرسه انجام می شود .

تهیه برنامه های معرفی مشاغل شامل بروشورهای مشاوره تحصیلی و شغلی و ...

برپایی نشست های مشورتی با دانش آموزان

برگزاری برنامه های مشاوره ای در مناسبت های مربوطه از جمله هفته سلامت روان و ...

برگزاری نشست های مشورتی با معلمان و کادر مدرسه

آشنایی با فعالیت های یک مشاور مدرسه

ارائه گزارش

راهبردهای تدریس

در این درس دانشجو ضمن مطالعه دروس دوران کارشناسی ارشد و مشارکت فعال با استاد، به اجرای آنچه آموخته است می پردازد و مشاهدات خود را در قالب گزارش به استاد ارائه می دهد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
۲۵%	-	-	۷۵%

منابع

کلیه منابع دروس تخصصی آموزش داده شده در طول دوره کارشناسی ارشد.

درس اختیاری مشاوره خانواده

نام درس به فارسی: آسیب شناسی روانی و تشخیص سیستمی

نام درس به انگلیسی: Psychopathology and systemic diagnosis

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۲ واحد نظری

تدریس به ساعت: ۳۲ ساعت نظری

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

درس آسیب شناسی روانی و تشخیص سیستمی در مشاوره خانواده با هدف ارتقای دانش نظری دانشجویان در زمینه اختلالات روانی و اختلالات ارتباطی در سیستم خانواده تدوین شده است. در این درس دانشجویان آماده می شوند تا با کسب توانایی و مهارت تشخیص خوب برای تدوین مداخله مشاوره ای موفق آماده شوند.

سرفصل درس

- مقدمات و تعاریف، ضرورت و اهمیت علم آسیب شناسی
- نظریه‌ها و الگوهای آسیب شناسی روانی
- معاینه وضعیت روانی
- مصاحبه تشخیصی
- آشنایی با پنجمین ویراست راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی (DSM-5)
- اجرای فرم تشخیصی کودکان و بزرگسالان DSM-5
- انواع اختلالات روانی همبود در روابط زوجین و خانواده ها (اختلالات اضطرابی، وسواسی، تروما و ...)
- انواع اختلالات شخصیت در روابط زوجین (وابسته، مرزی، خودشیفته، نمایشی، اجتنابی و ...)
- مصاحبه سیستمی
- روش های مشاهده ای در ارزیابی خانواده
- رسم ژنوگرام
- ارزیابی خانواده مبتنی بر مدل مک مستر
- تعریف آسیب شناسی خانواده
- انواع آسیب ها و مشکلات قبل از ازدواج
- آسیب های روانشناختی و سیستمی دوران عقد
- انواع آسیب ها و مشکلات زوجین در روابط زناشویی
- آسیب های روانشناختی و سیستمی تعارضات والد- فرزندی
- آسیب های روانشناختی و سیستمی طلاق عاطفی
- آسیب های روانشناختی و سیستمی طلاق
- آسیب های روانشناختی و سیستمی خیانت زناشویی
- آسیب های روانشناختی و سیستمی زوج های نابارور
- آسیب های روانشناختی و سیستمی اعتیاد به فضای مجازی

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می‌گیرد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۶۰٪	-

منابع

آسایش، محمدحسن؛ کوهی، محمدرضا (۱۴۰۰). آسیب شناسی خانواده و ازدواج. تهران: انتشارات روان‌شناسی معاصر. (در دست چاپ).
کالیگور، ایو؛ کرنبرگ، اتو؛ کلارگین، جان اف (۱۳۹۸). درسنامه روان‌درمانی پوشی برای آسیب شخصیت سطح بالا (OSIPO). ترجمه فائزه سادات اجاق؛ شیرزاد بابائی؛ سپیده باطبی؛ شیما شکیبیا؛ زهرا غمخوارفرد. تهران: رویان پژوه.
کوپر، جان؛ وتر، آرلین (۲۰۰۶). خشونت خانگی و امنیت خانواده. ترجمه محمد حسن آسایش و نجمه طاهری. تهران، روان‌شناسی معاصر. (در دست چاپ).
گالیندو، ایزراییل؛ بومر، ایلین؛ ریگان، دان (۱۳۹۹). راهنمای ترسیم ژنوگرام خانواده "ابزاری مفید برای درک عملکرد خانواده خویش، فرشاد بهاری (مترجم). تهران: دانژه.
مک فارلن، ملکالم. (۱۳۹۷). خانواده‌درمانی اختلالات شخصیت (س. شاهمرادی و همکاران، مترجمان). تهران: انتشارات دانژه.

Hudson, J., & Rapee, R. (۲۰۰۵). Psychopathology and the Family Hardcover. Elsevier Science.
Jacob, T (۱۹۸۷). Family Interaction and Psychopathology Theories, Methods and Findings. Springer.
L'Abate, L. (۱۹۹۸). Family Psychopathology: The Relational Roots of Dysfunctional Behavior. The Guilford Press.
Walsh, F. (۲۰۱۵). Normal Family Processes, Fourth Edition: Growing Diversity and Complexity Fourth Edition. The Guilford Press.

نام درس به فارسی: ارزیابی و کاربرد آزمون ها در مشاوره خانواده
نام درس به انگلیسی: Assessment and Application of Tests in Family Counseling

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۱۶ ساعت نظری و ۳۲ ساعت عملی

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

درس ارزیابی و کاربرد آزمون ها در مشاوره خانواده جهت آشنایی دانشجویان با روش های ارزیابی و سنجش وضعیت خانواده ها و تشخیص صحیح در مشاوره خانواده طراحی شده است. اهمیت این درس به این دلیل است که ارزیابی و تشخیص صحیح مشکلات مراجعان و خانواده ها، نقش موثری در کل فرایند مشاوره خانواده و طراحی روش های مداخله ای صحیح ایفا می کند. در پایان این واحد، دانشجو با روش های ارزیابی در مشاوره خانواده اعم از مصاحبه، مشاهده و آزمون های نوشتاری آشنایی یافته و قادر خواهد بود بصورت عملی از این روش ها استفاده نماید.

سرفصل درس

- توصیف ابزارهای سنجش خانواده
- روش های مصاحبه ای و مشاهده ای در ارزیابی خانواده
- معاینه وضعیت روانی
- رسم ژنوگرام
- آزمون نقاشی خانواده
- آزمون های نوشتاری (MMPI-۲)
- آزمون های نوشتاری (MCMI)
- آزمون های نوشتاری (۱۶ عامل شخصیت کتل)
- آزمون های حیطه تخصصی خانواده (رضایت زناشویی، سازگاری زناشویی، فرزندپروری، رابطه والد-کودک، تعارض زناشویی، طلاق عاطفی، دلبستگی بزرگسالان و سایر آزمون ها)
- مدل اولسون
- مدل بیورز

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می گیرد.

روش ارزیابی

ارزندیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۶۰٪	-

منابع

- اسپری، لن. (۱۳۹۳). خانواده سنجش: راهبردهای نوین در سنجش خانواده (ا. به پژوه، ع. حسین خانزاده و ر. حسینی، مترجمان). تهران: انتشارات اولیاء و مربیان.
- ثناپی، باقر، علاق‌بند، ستیلا، فلاحتی، شهره. و هومن، عباس. (۱۳۹۶). مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج. تهران: انتشارات بعثت.
- کرمی، جهانگیر، زکی‌بی، علی. و صیدی، محمدسجاد. (۱۳۹۵). سنجش و ارزیابی خانواده؛ از نظریه تا عمل. تهران: انتشارات آزمون بار پویا.
- نرس، رادنی. ا. (۱۳۹۲). سنجش خانواده/ کاربرد آزمون‌های شخصیت برای زوج‌ها و خانواده‌ها (ح. پ. شریفی و همکاران، مترجمان). تهران: انتشارات سخن.
- ویلیامز، لی، ادواردز، تادام، پترسون، ج.الن. و چامو، ولاری. (۱۳۹۷). ارزیابی خانواده مهارت‌های اساسی برای خانواده درمانگران (خ. احمدی. و ع. فرخزادیان، مترجمان). تهران: انتشارات ترکیه.

McGoldrick, M., Gerson, R., & Petry, S. (۲۰۲۰). Genograms: Assessment and Treatment. Publisher: Norton Professional Books.

Oster, G. D., & Gould Crone, P. (۲۰۰۴). Using Drawings in Assessment and Therapy: A Guide for Mental Health Professionals. Publisher: Routledge.

Sperry, L. (۲۰۱۹). Couple and Family Assessment: Contemporary and Cutting-Edge Strategies (Routledge Series on Family Therapy and Counseling). Publisher: Routledge.

Thomlison, B. (۲۰۱۵). Family Assessment Handbook: An Introductory Practice Guide to Family Assessment. Publisher: Cengage Learning.

نام درس به فارسی: مشاوره خانواده در مسائل کودکان و نوجوانان
نام درس به انگلیسی: Family Counseling for Children and Youths Issues

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۱۶ ساعت نظری و ۳۲ ساعت عملی

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

در این درس دانشجویان ضمن آشنایی کلی با مبانی مشاوره در ساختار خانواده، با مفهوم دهی (Conceptualization) و مداخلات در ارتباط با مسائل کودکان و نوجوانان در بستر خانواده آشنا خواهند شد و فنون مرتبط در این زمینه آموزش داده خواهد شد.

سرفصل درس

- فلسفه حضور والدین در مشاوره کودکان و نوجوانان
 - دید سیستمی در مشاوره خانواده
 - همکاری والدین - مشاور
 - همکاری والدین - مدرسه
 - همکاری مدرسه - مشاور
- مصاحبه اولیه با والدین
- ارزشیابی و بررسی وضعیت خانواده
- مدل های مشارکت خانواده در پیشگیری و مداخله
- اصول و مبانی مدیریت جلسات مشاوره خانواده
- اصول و مبانی مدیریت جلسات فردی با کودک و نوجوان و والدین
- شباهت ها و تفاوت های مشاوره خانواده و مشاوره گروهی
- فنون پایه مشاوره با خانواده
 - الحاق (Joining)
 - سوالات چرخشی
 - رسم گروهی نقشه خانواده
 - قاب گیری مجدد
 - Enactment
- آموزش خانواده محور
- آموزش فرزندپروری
- مشاوره مبتنی بر رفتار به والدین
- برنامه مثبت حمایت از خانواده
- بررسی مبانی تحولی کودک و نوجوان (دلبستگی و رشد شناختی و آسیب شناسی روانی کودک).
- بررسی سیر تحول آسیب شناسی روانی کودک
- مرور انواع اختلالات و مشکلات دوران کودکی و نوجوانی
- آموزش اصول مصاحبه تشخیصی با کودک و خانواده

- اجرای آزمون CAT
- اجرای فرم DSM سطح کودکان
- بررسی اصول کار کردن با خانواده و کودکان دارای مشکل.
- آموزش سبک های فرزند پروری، طرحواه های ناسازگار اولیه در تربیت.
- ارائه مبانی نظری درمان کودک با روش آدلری
- آموزش مصاحبه با نوجوانان
- مبانی مدیریت هیجانات و افزایش تاب آوری و هوش هیجانی در نوجوانان
- آموزش اصول مشاوره و مدیریت هیجانات نوجوانان

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می‌گیرد.

شیوه ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	-	آزمون‌های نوشتاری: ۸۰٪	-

منابع

- اکسلاين، ویرجینیا (۱۳۹۵). دبیز در جستجوی خویشتن. ترجمه سرور مزینی. نشر روزبهان.
- بارکر، فیلیپ (۱۳۹۰). مصاحبه های بالینی با کودکان و نوجوانان: ترجمه محمد خدایاری فرد، انتشارات دانشگاه تهران.
- بلهوس، باب و همکاران (۲۰۰۵). مدیریت هیجانات مشکل ساز (برنامه ای برای تقویت هوش هیجانی و تاب آوری نوجوانان)، ترجمه محمد حسن آسایش و الهه گلپاشا (۱۳۹۸). تهران: ساوالان.
- پروت، تامپسن؛ براون، داگلاس (۱۳۹۷). مشاوره و روان درمانی با کودکان و نوجوانان. ناشر: ارجمند.
- دنیل جی سیگل. (۱۳۹۴). فرزند پروری از درون به برون. ترجمه دکتر مهرناز شهر آرای.
- دنیل جی سیگل. (۱۳۹۵). کودک کامل مغز. ترجمه دکتر مهرناز شهر آرای.
- دنیل جی سیگل. (۱۳۹۶). ذهن در حال رشد. ترجمه دکتر مهرناز شهر آرای.
- دنیل جی سیگل. (۱۳۹۷). مغز پذیرا. ترجمه دکتر مهرناز شهر آرای.
- شارب، اولین. (۱۳۸۸). تفکر، بازی کودک است. ترجمه قاسم قاضی.
- قاضی، قاسم (۱۳۸۰). سه گفتار و یک آزمون: اهمیت تربیتی مهدکودک‌ها، بازی درمانی، فرزندخواندگی، نشر سپهر.
- میکوچی، جوزف (۱۳۸۸). نوجوان و خانواده‌درمانی، شکستن چرخهٔ اختلاف و کنترل، ترجمه مهشید یاسایی، تهران:

Boyd-Franklin, N., Bry, B. H. (۲۰۱۹). Adolescents at Risk: Home-Based Family Therapy and School-Based Intervention. The Guilford Press.

Jongsma, A. E., Knapp, S. E. (۲۰۱۵). The Parenting Skills Treatment Planner, with DSM-۵ Updates (Practice Planners). Wiley.

نام درس به فارسی: مهارت های ارتباطی در خانواده
نام درس به انگلیسی: Communication Skills in Family

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۱۶ ساعت نظری و ۳۲ ساعت عملی

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: **دارد** ■ ندارد □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

درس «مهارت های ارتباطی در خانواده» جهت آشنایی نظری و آموزش عملی دانشجویان با مهارت های مهم ارتباط موثر اعضای خانواده در تعامل با یکدیگر طراحی شده است. اهمیت این درس به این دلیل است که فقدان مهارت های ارتباطی در تعامل با همسر، فرزندان، والدین، خانواده همسر و سایر اطرافیان در شبکه تعاملات خانوادگی یکی از دلایل اصلی مشکلات خانوادگی در جامعه امروز ایران است. دانشجو در این درس با مهارت ها و روش های مفید در جهت ایجاد خانواده موفق و سالم برای خود و مراجعان آشنا می شود.

سرفصل درس

- تعاریف و اهمیت رابطه رابطه در خانواده

- نقش رابطه زوجی در شکل گیری شخصیت فرزندان

- نقش رابطه خانوادگی در سلامت روان اعضا

- انواع الگوهای ارتباطی

- تفاوت های فردی زن و مرد

- نیازهای اعضای خانواده

- مهارت های ارتباط عاطفی زوجین

- مهارت های همدلی در خانواده

- مهارت مدیریت خشم در خانواده

- مهارت گوش دادن فعال

- مهارت گفتگوی ذهن آگاهانه

- فنون تعامل مثبت با خانواده

- مهارت های ارتباط کلامی موثر

- مهارت مرزبندی در سیستم خانواده

- مهارت مدیریت تعامل با خانواده مبدا

- مهارت حل مساله در خانواده

- مهارت حل تعارض در خانواده

- مهارت های فرزند پروری

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می گیرد.

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۶۰٪	-

منابع

- اولیاء، نرگس،، فاتحی زاده، مریم. و بهرامی، فاطمه. (۱۳۹۹). آموزش غنی سازی زندگی زناشویی. تهران: انتشارات دانژه. ستیر، ویرجنیا (۱۳۹۹). آدم سازی. تهران: رشد.
- فیلیپ لوییس، جان. و مک‌دونالد لوییس، کارن. (۱۳۹۹). فرزندپروری باکفایت (با رویکرد طرح‌واره‌درمانی) (م. موسوی موحد، مترجم). تهران: انتشارات ارجمند.
- قهاری، شهربانو. (۱۳۹۸). رهایی از خشم و پرخاشگری. تهران: انتشارات دانژه.
- کوپر، آلیستر. و ردفرن، شیلا. (۱۳۹۹). فرزندپروری اندیشمندانه (ف. قدیری، مترجم). تهران: انتشارات ارجمند.
- گلپاشا، الهه (۱۳۹۷). مبانی و فنون سبک زندگی عاشقانه. تهران: شهر علم.
- مک‌کی، متیو؛ فانینگ، پاتریک. و پالگ، کیم (۱۳۹۸). مهارت های زناشویی (م. عم. رحیمی مبارکی، مترجم). تهران: انتشارات ارجمند.
- نقوی، اعظم،، باغبان، ایران،، فاتحی‌زاده، مریم. و ملکیه‌ها، مرضیه. (۱۳۸۹). برقراری تعادل بین زندگی خانوادگی و شغلی. اصفهان: انتشارات کنکاش.
- هاسمن، برایان. (۱۳۹۹). فرزندپروری هوشمند در دنیای مدرن (م. موسوی موحد، مترجم). تهران: انتشارات ارجمند.
- هی لی، جی. (۱۳۹۸). روان‌درمانی خانواده (ب. ثنایی، مترجم). تهران: انتشارات امیرکبیر.

Barone, T. (۲۰۱۷). Happy Family. Publisher: Lee Boudreaux/Little, Brown.

Edison Knapp, S., & Jongsma. Jr. Arthur E. Jongsma. (۲۰۱۷). Parenting Skills Homework Planner. Publisher: John Wiley & Sons Inc.

Keller, S. (۲۰۱۹). Couples Communication: The ۵ communication skills that all couples should learn for a love that lasts. Love languages: The secret to growing extraordinary relationships without conflict. Publisher: Steve Keller.

McKay, M. (۲۰۱۸). Messages (The Communications Skills Book). Publisher: New Harbinger.

Patterson, M. (۲۰۲۰). Communication Skills for Couples. Publisher: Eva Publishing Ltd.

Power, E. J. (۲۰۲۱). Couple Skills: How to Nurture Self-Love, Self-Appreciation and Self-Respect. Cure and Transform Jealousy, Insecurity and Attachment into Strengths for Communication in Love and Couple Well-Being. Publisher: Elliott J. Power.

Walsh, F. (Ed.). (۲۰۱۲). Normal family processes: Growing diversity and complexity (۴th Edition). Publisher: The Guilford Press.

نام درس به فارسی: اخلاق حرفه ای و مسائل قانونی در مشاوره خانواده
نام درس به انگلیسی: Professional ethics and legal issues in family counseling

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۲ واحد نظری

تدریس به ساعت: ۳۲ ساعت

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

درس اخلاق حرفه ای و مسائل قانونی در مشاوره خانواده جهت آشنایی دانشجویان کارشناسی ارشد مشاوره خانواده با مسائل اخلاقی و حقوقی در مشاوره و روان درمانی طراحی شده است. دانشجویان در این درس با اصول اخلاق حرفه ای در کار با خانواده ها و سایر مراجعان و مسائل حقوقی مرتبط آشنا می شوند.

سرفصل درس

- تاریخچه اخلاق حرفه ای
- اهمیت و ضرورت اخلاق حرفه ای
- الزام داشتن گواهینامه درمانگری
- خودمختاری و استقلال فردی
- رازداری و استثنائات آن در مشاوره خانواده
- رضایت آگاهانه مراجعین در مشاوره خانواده
- ارجاع دادن خانواده و زوج
- خلوص و یکرنگی مشاور خانواده
- احترام و پذیرش نامشروط مراجعین
- بی طرفی مشاور خانواده
- رابطه دوگانه
- نظارت مشاوره ای در تربیت مشاوران خانواده
- دادخواهی و دادخواست های سوء درمانگری
- مسائل اخلاقی در زوج درمانی و خانواده درمانی
- مسائل حقوقی در مشاوره خانواده
- حضور خانواده درمانگران در دعاوی قضایی
- آیین نامه اخلاقی سازمان نظام روان شناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران
- آیین نامه اخلاقی انجمن ازدواج و خانواده درمانی امریکا

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می گیرد.

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۶۰٪	-

منابع

- امامی‌راد، احمد (۱۳۹۷). اخلاق در مشاوره و روان‌شناسی مسائل اخلاقی در مشاوره اسلامی و مقایسه آن با نظام‌نامه اخلاقی انجمن مشاوره آمریکا (ACA). قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی (ص).
- امامی‌راد، احمد (۱۳۹۲). مسائل اخلاقی در مشاوره اسلامی در رابطه با مراجعان. مجله معرفت، ۲۲ (۱۹۲)، ۹۵-۱۱۳.
- امامی‌راد، احمد؛ فقیهی، علی نقی (۱۳۸۹). مقایسه مسائل اخلاقی در مشاوره اسلامی و نظام نامه اخلاقی انجمن مشاوره آمریکا. روان‌شناسی و دین، ۳ (۴)، ۳۳-۶۰.
- حسینیان، سیمین. (۱۳۹۹). اخلاق در مشاوره و روانشناسی (مبانی و اصول). تهران: انتشارات کمال تربیت.
- خدایاری فرد، محمد؛ آسایش، محمد حسن، حسنی راد، مرجان (۱۴۰۰). اخلاق حرفه‌ای در مشاوره و روان‌درمانی. تهران: انتشارات سمت (در دست چاپ).
- سامرز فلناگن، جان؛ سامرز فلناگن، ریتا (۱۳۹۵). پویایی‌های هویت اخلاقی در حرفه‌های یاورانه. ترجمه آسیه شریعتمدار. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.
- کنت پاپ، ملیا واسکوئز (۱۳۹۶). اخلاق در روان‌درمانی و مشاوره (راهنمایی عملی برای مشاوران و روان‌درمانگران). ترجمه کیانوش زهراکار، احمد حیدرنیا، علیرضا بوستانی پور، نسرین ملکی. تهران: ارسباران.
- نوغانی، فاطمه، محتشمی، جمیله. و قدیریان، فتنه. (۱۳۹۶). اخلاق، حقوق و قانون در روان‌پرستاری. تهران: انتشارات حیدری قاسم‌زاده، عباس؛ آهنی، بتول؛ عراقی، سیدعزت‌الله؛ حمیدزاده، احمد؛ صادقی، محمود و ... (۱۳۹۸). بررسی تطبیقی حقوق خانواده تهران: دانشگاه تهران.
- Ann Sartor, T., McHenry, B., & McHenry, J. (۲۰۱۶). Ethical and Legal Issues in Counseling Children and Adolescents. Publisher: Taylor & Francis Ltd.
- Remley, T., & Herlihy, B. (۲۰۱۹). Ethical, Legal, and Professional Issues in Counseling. Publisher: Pearson.
- Walrond, E., Moore, C., Mills, S. (۲۰۲۰). A Question of Ethics: Case Conferences in Everyday Ethical and Legal Issues. Publisher: Margaret Hope.
- Wilcoxon, A., Remley Jr. T., & Gladding, S. T. (۲۰۱۳). Ethical, Legal, and Professional Issues in the Practice of Marriage and Family Therapy, Updated. Publisher: Pearson Education.

دروس اختیاری مشاوره مدرسه

نام فارسی درس: سازماندهی و اداره خدمات مشاوره در مدرسه

نام انگلیسی: Organization and management of counseling services in school

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۴۸ ساعت (۳۲ ساعت عملی + ۱۶ ساعت نظری)

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

هدف این درس آشنایی دانشجو از نظام و ساختار تشکیلاتی، سیاست‌ها، برنامه‌ها و فعالیت‌های مورد انتظار در نظام مدرسه است. به طوری که دانشجو به عنوان یک مشاور مدرسه بتواند با فعالیت‌های تخصصی رشته خود و ساختار آموزشی و پرورشی آشنا شود و در نهایت بتواند به ارائه خدمات مطلوب‌تر و متناسب با نیاز مخاطبان (دانش‌آموزان، اولیاء و کارشناسان مدرسه) بپردازد.

سرفصل درس

آشنایی کلی با نظام مدرسه در آموزش و پرورش

- آشنایی با فلسفه و اهداف آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر سند تحول بنیادین
- آشنایی با چشم انداز، مأموریت‌ها، سیاست‌ها و اهداف وزارت آموزش و پرورش
- شناخت ساختار و شرح وظایف معاونت‌های وزارت آموزش و پرورش
- آشنایی با ادارات کل حوزه ستادی و شناخت شرح وظایف آنان
- آشنایی با ساختار، تشکیلات و شرح وظایف ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها و مناطق تابعه

آشنایی با ساختار تشکیلاتی و شرح وظایف نظام راهنمایی و مشاوره در وزارت آموزش و پرورش

- آشنایی با انواع مدارس، ساختار و شرح وظایف آنان
- نگاهی به ساختار تشکیلاتی مشاوره از آغاز تاکنون
- آشنایی با قوانین و مقررات موجود در حوزه راهنمایی و مشاوره

نگاهی اجمالی با کلیات برنامه‌ها و فعالیت‌های راهنمایی و مشاوره در مدرسه

- سطوح خدمات راهنمایی و مشاوره در وزارت آموزش و پرورش
- انواع خدمات راهنمایی و مشاوره در وزارت آموزش و پرورش

سازماندهی برنامه‌ها و فعالیت‌های نظام راهنمایی و مشاوره

- ضرورت آگاهی با نهادها و سازمان‌های مرتبط با برنامه‌ها و فعالیت‌های نظام راهنمایی و مشاوره
- کلیات و ضرورت و اهمیت

- آشنایی با نهادهای مرتبط (نظام، انجمن‌های علمی مشاوره‌ای، سازمان‌های حمایتی، معاضدتی، مددکاری، انتظامی،

بهبزبستی

- جایگاه راهنمایی و مشاوره و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

- زیر نظام های برنامه درسی ملی: راهبری و مدیریت تربیتی- پژوهش و ارزشیابی - تربیت معلم و تأمین منابع انسانی- پژوهش و ارزشیابی و برنامه درسی

آشنایی با جایگاه خدمات مشاورتی در برنامه‌ها و فعالیت های راهنمایی و مشاوره

- تعریف خدمات مشاورتی
- انواع خدمات مشاورتی
- روش‌های ارائه خدمات مشاورتی
- ضرورت خدمات مشاورتی
- شناخت برنامه‌ها و فعالیت‌های مستمر و نا مستمر مشاوران در مدارس
- تقویم اجرایی برنامه‌ها و فعالیت های راهنمایی و مشاوره
- آشنایی با فعالیت های مستمر
- آشنایی با فعالیت های نا مستمر
- آشنایی با نحوه تنظیم برنامه سالانه و ارزشیابی مشاوره در مدرسه
- مقدمه
- ضرورت و اهمیت برنامه ریزی سالانه
- روش برنامه‌ریزی فعالیت ها در مدرسه
- روش اجرایی و نظارت بر برنامه‌ها و فعالیت در مدرسه

چگونگی تنظیم گزارش و مکاتبات با نهادها و سازمان های درون و برون مدرسه ای

- ضرورت و اهمیت
- روش مکاتبه درون مدرسه ای
- روش مکاتبه برون مدرسه ای
- نمونه مکاتبات

راهبردهای تدریس

در این واحد درسی از دانشجو انتظار می رود که ضمن مطالعه هر سرفصل از منابع معرفی شده، به مشارکت فعال در هر جلسه درسی بپردازد؛ به گونه ای که در پایان ترم تحصیلی بتواند برنامه ای منظم برای سازماندهی و مدیریت در مدرسه داشته باشد و نقش خود را به عنوان مشاور مدرسه در این نظام به خوبی یاد بگیرد.

روش ارزیابی

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
-	۵۰٪	۲۰٪	۳۰٪

منابع

شکوهری، مسعود، مصطفوی، محمد؛ ایزدی، علی اصغر (۱۳۹۶). برنامه‌ها و فعالیت‌های راهنمایی و مشاوره در مدرسه. موسسه فرهنگی منادی تربیت.

صافی، احمد (۱۳۸۳). سازماندهی و اداره خدمات راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش. تهران: روان.

صافی، احمد (۱۳۸۷). راهنمایی تحصیلی راههای موفقیت در تحصیل. تهران: روان.

مصطفوی، محمد (۱۳۸۷). ارائه خدمات مشاورتی در مدرسه: قابل استفاده: مدیران، معلمان، مربیان و مشاوران مدرسه. تهران: طلوع دانش.

نام فارسی درس: مشاوره با دانش آموزان دارای نیازهای ویژه
نام انگلیسی درس: Counseling students with special needs

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری، ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۱۶ ساعت نظری و ۳۲ ساعت عملی

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

دانش آموزانی که نیازهای ویژه دارند ممکن است به دلیل شرایط خاص خود نتوانند مانند سایر دانش آموزان از فرصت های آموزشی ارائه شده در مدرسه در حد مطلوب استفاده و متناسب با ظرفیت و استعداد های ذهنی خود رشد کنند. هدف از ارائه این واحد درسی این است که دانشجویان مشاوره مدرسه بتوانند دانش آموزان با نیازهای ویژه را شناسایی کنند و با استفاده از راهبردهای مشاوره ای و مداخله ای تا حدی بتوانند توانمندی های بالقوه آنان را بشناسد و به آنها در جهت رشد و شکوفایی شخصی و ایفای نقش مؤثر در مدرسه و جامعه کمک نماید و همچنین قادر به آگاه سازی های آموزشی و تربیتی والدین آنها و حمایت از ایشان نیز باشند.

سرفصل درس

مقدمه ای بر مشاوره با دانش آموزان با نیازهای ویژه

- تاریخچه آموزش و تعلیم دانش آموزان با نیازهای ویژه
- معرفی دانش آموزان با نیازهای ویژه با تاکید بر شایع ترین انواع شامل اختلالات یادگیری، بیش فعالی، اتیسم و تیزهوش
- برنامه ریزی برای فراگیری موفقیت آمیز دانش آموزان نیازهای ویژه در کلاس درس
- بهره مندی از همیاری سایر افراد در مدرسه
- شناسایی و برنامه ریزی برای نیازهای دانش آموزان نیازهای ویژه
- مداخلات پیش از ارجاع

رویکردهای مشاوره با دانش آموزان با نیازهای ویژه

- مشاوره از منظر تاریخی، تحولی، یکپارچگی و دورنمای اثربخشی
- مسایل اخلاقی و قانونی در مداخلات روان شناختی با کودک و نوجوان
- روان درمانی بین فردی پاسخگو از نظر فرهنگی با کودک و نوجوان
- بازی درمانی: رویکرد کودک محور
- رویکردهای رفتاری و شناختی-رفتاری
- درمان رفتار عاطفی عقلانی
- رویکردهای درمان مبتنی بر واقعیت
- رویکردهای راه حل محور

- رویکردهای نظامدار: خانواده محور
- دانش آموزان با ناتوانی: پیامدهای مداخلات

مشاوره با والدین دانش آموزان با نیازهای ویژه

- وظایف مشاوره توانبخشی
- مشاوره با خانواده دانش آموز دارای نیازهای ویژه
- انواع خدمات مشاوره ای
- بیبلوترابی در مشاوره با خانواده ها
- درمان گروهی والدین و خانواده
- خانواده درمانی
- گروه درمانی والدین
- افراد مرتبط با خانواده ها، یادگیری و همکاری با متخصصان
- آموزش متخصصان و والدین

دانش آموزان دارای اختلال یادگیری

- معرفی ویژگی‌های دانش آموزان دارای اختلال یادگیری و شیوع آن در محیط‌های آموزشی
- ناتوانی یادگیری و مشکلات هیجانی، رفتاری
- درمان اضطراب و افسردگی
- تنهایی و روابط بین فردی در مدرسه و ایجاد روابط و کاهش انزوا
- پرخاشگری و رفتار مخرب
- کنترل اجرایی فرآیندهای شناختی توسط مشاور
- شرکت دانش آموزان با اختلال یادگیری در کلاس‌های عادی
- نظارت بر پیشرفت دانش آموز توسط مشاور
- متناسب سازی محتوای آموزشی
- تکرار و تمرین
- ترغیب آموزش گروهی و راهبردهای یادگیری توسط همسالان

دانش آموزان مبتلا به طیف کم توجهی-بیش فعالی

- معرفی ویژگی‌های دانش آموزان مبتلا به طیف کم توجهی-بیش فعالی شیوع آن در محیط‌های آموزشی
- متناسب سازی کلاس برای دانش آموزان مبتلا به کم توجهی-بیش فعالی
- راهبردهای شناختی-رفتاری
- آموزش خودنظارتی به دانش آموز
- ایجاد آگاهی هیجانی
- استفاده از جدول پیشرفت توسط مشاور
- ارائه تکالیف تمرینات آرام بخش بدنی
- تقویت توانمندی‌های ذهنی و یادگیری
- تمرین‌های تقویت تمرکز
- ایجاد یکپارچگی حسی
- بازپروری توانمندی‌های دانش آموز
- طرح سوال جهت درگیر نمودن ذهن دانش آموز

- تشکیل کلاس‌های آموزش و مشاوره با والدین دانش آموزان بیش فعال
- ارزیابی موفقیت والدین توسط مشاور

دانش آموزان دارای اختلالات طیف اوتیسم

- معرفی ویژگی‌های دانش آموزان دارای اختلالات اوتیسم و شیوع آن در محیط‌های آموزشی
 - مداخلات روانی-آموزشی در محیط مدرسه
 - استفاده از مداخلات رفتاری و رشدی
 - تعیین اهداف رفتاری و طبقه بندی آن
 - تعیین اهداف عاطفی و طبقه بندی آن
 - تعیین اهداف روانی و طبقه بندی آن
 - استفاده از روش انسجام حسی
 - بررسی سطح عملکردی دانش آموزانی که بالاتر یا پایین تر از سایرین هستند
 - نقش والدین در انجام مداخلات حسی
 - استفاده از روش تعامل همه جانبه
 - باز بودن و در نظر گرفتن تکلیف برای مراجع اوتیسم
 - استفاده از بازی‌های تعاملی در مشاوره با دانش آموزان اوتیسم
- #### دانش آموزان تیزهوش و استعداد‌های ویژه
- معرفی ویژگی‌های دانش آموزان تیزهوش و دارای استعداد‌های ویژه و شیوع آن در محیط‌های آموزشی
 - انواع هوش (گاردنر- هوش‌های چندگانه)
 - شناسایی خلاقیت در تیزهوشان
 - آموزش افراد تیزهوش و ملاحظات آن
 - استراتژی‌های حل مساله برای تیزهوشان
 - شیوه‌های تفکر استقرایی
 - مشاوره با دانش آموزان تیزهوش کم آموز
 - مشاوره با دانش آموزان تیزهوش متعلق به اقلیت قومی و فرهنگی
 - غنی سازی ارتباط یا دانش آموزان تیزهوش

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. دانشجو باید ضمن مطالعه هرسرفصل از منابع معرفی شده، به مشاهده و ارائه گزارش برای فعالیت‌های کلاسی بپردازد.

شیوه ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	-	۶۰٪	۲۰٪

منابع

اسمیت، تام ای.سی؛ پولووی، ادوارد ای؛ داوتی، ترزاتیبر؛ پنتن، جیمز آر و داودی، کارول ای (۱۳۹۵). روانشناسی و آموزش دانش آموزان با نیازهای ویژه (ویراست هفتم). ترجمه: قربان همتی علمدار، عباسعلی خانزاده و حمید علیزاده. تهران: انتشارات ارسباران.
افروز، غلامعلی (۱۳۹۲). اختلالات یادگیری، تهران: انتشارات پیام نور.

تبریزی، مصطفی؛ تبریزی، علیرضا و استکی، مهناز (۱۳۹۸). درمان اختلال بیش‌فعالی و عدم تمرکز ADHD (برنامه عملی برای درمان)، تهران: نشر فراروان.

صمدی، سیدعلی (۱۳۹۵). کودکان دارای اتیسم: راهنمای آموزش برای والدین و مربیان، تهران: نشر دوران.

گالاگر، جیمز (۱۳۹۲). آموزش کودکان تیزهوش، ترجمه مجید مهدی زاده و احمد رضوانی، مشهد: انتشارات به نشر.

لوید، جان؛ کافمن، جیمز؛ هالاهان، دانیل‌پی؛ مارتینز، الیزابت و ویس، مارگارت (۱۳۹۳). اختلال‌های یادگیری (مبانی، ویژگی‌ها و تدریس

موثر)، ترجمه صدیقه رضایی‌دهنوی، حمید علیزاده، ستاره شجاعی، قربان همتی‌علمدارلو، تهران: انتشارات ارسباران.

Bank s, J.A. (۲۰۱۲). Assessment in special and inclusive education. In J.A.Banks (Ed). Encyclopedia of diversity Thousand oak S, C.A: sage.

نام فارسی درس: اخلاق حرفه ای و مسائل قانونی در مشاوره مدرسه
نام انگلیسی درس: Professional ethics and legal issues in school counseling

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۲ واحد نظری)

تدریس به ساعت: ۳۲ ساعت عملی

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: ندارد □ دارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

درس اخلاق حرفه ای و مسائل قانونی در مشاوره مدرسه جهت آشنایی دانشجویان کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه با مسائل اخلاقی و حقوقی در مشاوره و روان درمانی طراحی شده است. دانشجویان در این درس با اصول اخلاق حرفه ای در کار با دانش آموزان، خانواده آنها، و مسائل حقوقی مرتبط آشنا می شوند.

سرفصل درس

- تاریخچه اخلاق حرفه ای
- اهمیت و ضرورت اخلاق حرفه ای
- الزام داشتن گواهینامه درمانگری
- خودمختاری و استقلال فردی
- رازداری و استثنائات آن در مشاوره
- رضایت آگاهانه مراجعین در مشاوره
- ارجاع دادن مراجع
- خلوص و بیکرنگی مشاور
- احترام و پذیرش نامشروط مراجعین
- بی طرفی مشاور
- رابطه دوگانه
- نظارت مشاوره ای در تربیت مشاوران مدرسه
- دادخواهی و دادخواست های سوء درمانگری
- مسائل اخلاقی در درمان کودک و نوجوان
- مسائل حقوقی در مشاوره مدرسه
- حضور درمانگران در دعاوی قضایی
- آیین نامه اخلاقی سازمان نظام روان شناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران
- آیین نامه اخلاقی انجمن مشاوره امریکا

راهنماهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می‌گیرد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۶۰٪	-

منابع

امامی‌راد، احمد (۱۳۹۷). اخلاق در مشاوره و روان‌شناسی مسائل اخلاقی در مشاوره اسلامی و مقایسه آن با نظام‌نامه اخلاقی انجمن مشاوره آمریکا (ACA). قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی (ص).
امامی‌راد، احمد (۱۳۹۲). مسائل اخلاقی در مشاوره اسلامی در رابطه با مراجعان. مجله معرفت، ۲۲ (۱۹۲)، ۹۵-۱۱۳.
امامی‌راد، احمد؛ فقیهی، علی نقی (۱۳۸۹). مقایسه مسائل اخلاقی در مشاوره اسلامی و نظام نامه اخلاقی انجمن مشاوره آمریکا. روان‌شناسی و دین، ۳ (۴)، ۳۳-۶۰.
حسینیان، سیمین (۱۳۹۹). اخلاق در مشاوره و روان‌شناسی (مبانی و اصول). تهران: انتشارات کمال تربیت.
سامرز فلناگن، جان؛ سامرز فلناگن، ریتا (۱۳۹۵). پویایی‌های هویت اخلاقی در حرفه‌های یاورانه. ترجمه آسیه شریعتمداری. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.
کنت پاپ، ملیا واسکوئز (۱۳۹۶). اخلاق در روان‌درمانی و مشاوره (راهنمایی عملی برای مشاوران و روان‌درمانگران). ترجمه کیانوش زهراکار، احمد حیدرنیا، علیرضا بوستانی پور، نسرین ملکی. تهران: ارسباران.
نوغانی، فاطمه، محتشمی، جمیله. و قدیریان، فتانه. (۱۳۹۶). اخلاق، حقوق و قانون در روان‌پرستاری. تهران: انتشارات حیدری.
قاسم‌زاده، عباس؛ آهنی، بتول؛ عراقی، سیدعزت‌الله؛ حمیدزاده، احمد؛ صادقی، محمود و ... (۱۳۹۸). بررسی تطبیقی حقوق خانواده تهران: دانشگاه تهران.

Ann Sartor, T., McHenry, B., & McHenry, J. (۲۰۱۶). Ethical and Legal Issues in Counseling Children and Adolescents. Publisher: Taylor & Francis Ltd.

Remley, T., & Herlihy, B. (۲۰۱۹). Ethical, Legal, and Professional Issues in Counseling. Publisher: Pearson.

Walrond, E., Moore, C., Mills, S. (۲۰۲۰). A Question of Ethics: Case Conferences in Everyday Ethical and Legal Issues. Publisher: Margaret Hope.

نام فارسی درس: آموزش مهارت های زندگی در مدارس

نام انگلیسی: Teaching life skills at schools

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۱۶+۳۲

نوع درس: اختیاری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: ندارد □ دارد ■ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

هدف از این واحد درسی، شناخت مهارت های زندگی با رویکرد پرورش نیک‌زیستی در مدارس و حفظ کیفیت زندگی است. در پایان این درس از دانشجو انتظار می‌رود مهارت انجام رفتار سازگاران و مثبت به گونه ای که بتواند با چالش های زندگی خود توانایی مواجهه سالم را کسب کند، ضرورت و اهداف آگاهی از مهارت های زندگی را بداند، قادر به بکارگیری مهارت های زندگی در مقاطع و شرایط مختلف زندگی بوده و علاوه بر تسلط بر زیربنای نظری مهارت های زندگی، روش های به کارگیری آن به صورت عملی را تبیین نموده و مورد بحث قرار دهد.

سرفصل درس

مهارت خودآگاهی و ذهن آگاهی

- تعریف خودآگاهی و mindfulness
- ضرورت خودآگاهی
- هدف های خودآگاهی
- اصول کاربردی خودآگاهی

مهارت همدلی

- تعریف همدلی
- ضرورت همدلی و تفاوت آن با احساس های مشابه مثل احساس ترحم
- اصول کاربردی همدلی در روابط بین فردی
- تمرین همدلی

مهارت تصمیم گیری حل مسئله

- تعریف تصمیم گیری و حل مسئله
- ضرورت تصمیم گیری و حل مسئله
- هدف های تصمیم گیری و حل مسئله
- اصول کاربرد تصمیم گیری و حل مسئله
- تمرین گروهی

مهارت مدیریت خشم

- تعریف مدیریت خشم
- ضرورت مدیریت خشم
- اصول کاربرد مدیریت خشم
- سهیم شدن در گروه

مهارت مدیریت استرس

- تعریف مهارت مدیریت استرس
- ضرورت مهارت مدیریت استرس
- هدف‌های مهارت مدیریت استرس
- اصول کاربرد مهارت مدیریت استرس

مهارت تفکر نقاد

- تعریف تفکر نقاد
- ضرورت تفکر نقاد
- هدف‌های تفکر نقاد
- اصول کاربرد تفکر نقاد
- تمرین گروهی در کلاس

مهارت ارتباط موثر در روابط بین فردی

- تعریف ارتباط موثر
- ضرورت ارتباط موثر
- هدف‌های ارتباط موثر
- تمرین مهارت‌های ارتباطی در کلاس

مهارت تفکر خلاق

- تعریف مهارت تفکر خلاق
- ضرورت مهارت تفکر خلاق
- هدف‌های مهارت تفکر خلاق
- اصول کاربرد مهارت تفکر خلاق
- تمرین کلاسی

مهارت نیک زیستی دیجیتال

- تعریف مهارت نیک زیستی دیجیتال
- ضرورت مهارت نیک زیستی دیجیتال
- هدف‌های مهارت نیک زیستی دیجیتال
- اصول کاربرد مهارت نیک زیستی دیجیتال

سرمايه های روانشناختی

- تعریف و کاربرد سرمايه های روانشناختی

راهبردهای تدریس

- در طول جلسات موضوعات مورد بحث در هر سرفصل مطالعه گردیده و مباحث عملی نیز با مشارکت دانشجویان ارائه می‌گردد.

روش ارزیابی

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
-	۶۰٪	۲۰٪	۲۰٪

منابع

- دهستانی، منصور. (۱۳۹۴). مهارت‌های زندگی. تهران: انتشارات جیحون.
- کتاب مهارت‌های زندگی، نویسندگان: دکتر حسن خنیفر و دکتر مژده پورحسینی، انتشارات هاجر.
- کتاب مهارت‌های زندگی، نویسندگان: کلیفورد لازاروس، آرنولد لازاروس، مترجمان: شمس الدین حسینی، الهام آرام نیا، انتشارات نسل نو اندیش.
- کتاب راهنمای آموزش مهارت‌های زندگی، نویسندگان: دکتر شکوفه رادفر و دکتر فریده حمیدی، انتشارات پژوهشکده مهندسی و علوم پزشکی جانبازان.
- Clark, A. J. (۲۰۱۴). *Empathy in counseling and psychotherapy: Perspectives and practices*. Routledge.
- Corps, P. (۲۰۰۱). *Life skills manual*. Center for Field Assistance and Applied Research. Washington.
- Luthans, F., Youssef, C. M., & Avolio, B. J. (۲۰۱۵). *Psychological capital and beyond*. Oxford University Press, USA.
- Saravanakumar, A. R. (۲۰۲۰). *Life Skill Education through Lifelong Learning*. Lulu. Com

دروس اختیاری هردو گرایش

نام درس به فارسی: نظریه ها و روش های مشاوره گروهی

نام درس به انگلیسی: Theories and methods of group counseling

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

مدت زمان تدریس: ۱۶ ساعت نظری ۳۲ واحد عملی

نوع درس: اختیاری (مشترک)

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: **دارد** ■ **ندارد** □ **سفر علمی** □ **کارگاه** □ **آزمایشگاه** □ **سمینار** □

هدف درس

مشاوره گروهی، شیوه‌ای از روان‌درمانی است که در آن یک یا چند درمان‌گر و مشاور، مراجعان را به عنوان یک گروه مشاوره می‌دهند. این گروه‌ها آن دسته از مسایل شخصی را مورد بررسی قرار می‌دهند که اکثر افراد در دوره‌های مختلف زندگی با آن دست‌به‌گریبان هستند، رشدی بوده و معطوف به درمان مشکلات شخصیتی نیستند. منطق این گروه‌ها آن است که با مطالعه و بررسی مواردی نظیر چگونگی کنش و واکنش‌های متقابل اعضا، ماهیت قوانین گروه‌ها، تبیین تغییرات و مقاومت‌های درون گروهی، انواع رهبری و فشار و نفوذ اعضای گروه بر یکدیگر حمایت و چالشی را فراهم می‌کنند، که به اعضا این امکان را می‌دهد که یک خودسنجی صادقانه داشته باشند و شیوه‌های خاصی را برای الگوهای فکری، احساسی و رفتاری خود مشخص کنند.

سرفصل درس

نقش فنون در مشاوره گروهی: رابطه درمانی، چریز از سو استفاده در فنون، انتخاب فنون برای انواع گروهها

فنون آماده سازی گروه: راه اندازی گروه، پذیرش اعضای گروه، سرند کردن و انتخاب اعضای گروه

فنون آماده سازی گروه اجرای یک جلسه مقدماتی، آماده کردن والدین کودکان، تعیین اهداف، آماده کردن اعضای گروه برای حداکثر بهره برداری.

مرحله شروع گروه: ویژگی‌های مرحله شروع، محیط، آرایش محل تشکیل گروه، فنون آشنا شدن

مرحله شروع گروه: فنون متمرکز سازی گروه، فنون ایجاد اعتماد

مرحله شروع گروه: فنون مقابله با مقاومت اولیه گروه، فنون شروع یک جلسه، فنون پایان دادن جلسه، فنون خود ارزیابی اعضا، فنون خود ارزیابی رهبر

مرحله انتقال: ویژگی‌های مرحله انتقال، نمونه‌هایی از طرز برخورد با رفتارهای تدافعی

مرحله انتقال: فنون برخورد با اعضای دشوار، فنون برخورد با تعارضها

مرحله انتقال: فنون کاوش در مقاومت و ترسهای همگانی، کار روی به معارضه طلبیدن رهبر، خلاصه نظرات

مرحله کار: ویژگی‌های مرحله کار، کار با پدیده‌های گروهی

مرحله کار: کار همزمان با عواطف شدید کلیه اعضا

مرحله کار: تحلیل رویا در گروه، کار روی فراقنی‌ها و سایر مشکلات خودآگاهی

مرحله نهایی: فنون پایان دادن به یک جلسه گروه

مرحله نهایی: فنون به اتمام رساندن گروه

مرحله نهایی: فنون ارزیابی مداوم و پیگیری و فنون ارزیابی گروه

راهبردهای تدریس

در این درس آموزش هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت می‌گیرد. مطالعه مطالب منابع معرفی شده، مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به سوالات طراحی شده از سوی مدرس، مقایسه و تحلیل هر مبحث با مشارکت مدرس و دانشجو، ارائه مباحث در کلاس با مشارکت دانشجویان انجام می‌گیرد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۶۰٪	-

منابع

ادوارد؛ ای، جیکوبز، رابرت‌ال؛ ماسن، ریلی‌ال و هارویل (۱۳۹۰). مشاوره گروهی راهبردها و فنون، ترجمه خدابخش احمدی و فاطمه حسینی، تهران: نشر سمت

آلفونس، آیشینگر و والتر، هول (۱۳۹۷). گروه درمانی کودکان: نمایش روانی، ترجمه زینت السادات میرغفوریان و فرخنده رضائی‌نژاد، تهران: نشر پیک مشاور

براون، نینا (۱۳۹۳). رهبری گروه، ترجمه سیمادرتی، احمد اعتمادی و صدیقه احمدی، تهران: نشر دانژه

رابرت برگ، گری لندرت، فال کوین (۱۳۹۲). مشاوره گروهی (مفاهیم و روش‌ها)، ترجمه کیانوش زهراکار، فرشته پرنیان خوی و زهرا کهلوتی، تهران: نشر ارسباران

شفیع‌آبادی، عبدالله (۱۳۹۷). پویایی گروه و مشاوره گروهی، تهران: نشر رشد

فورسایت دانلسون (۱۳۸۸). پویایی گروه: شناخت و سنجش، ترجمه حسن پاشاشریفی و جعفرنجفی، تهران: نشر دوران

کوری، جرال (۱۳۹۸). نظریه و کاربردهای مشاوره گروهی، ترجمه کیانوش زهراکار، تهران: نشر ویرایش.

کوری، سیندی (۱۳۹۶). گروه‌ها: فرایند و روش در مشاوره و روان‌درمانگری. مترجمان: یاسر مدنی، سیده‌ناهدید حسینی‌نژاد. تهران: انتشارات دانشگاه تهران

کوری، ماریان اشنایدر؛ راسل، مایکل؛ کوری، جرال و کالانان، پاتریک (۱۳۹۲). فنون مشاوره و روان‌درمانی گروهی، ترجمه باقر ثنائی؛ تهران: نشر بعثت

Craig Haen & Seth Aronson (۲۰۱۶). Handbook of Child and Adolescent Group Therapy: A Practitioner's Reference, Routledge.

Eulàlia Arias-Pujol & M. Teresa Anguera (۲۰۱۷). Observation of Interactions in Adolescent Group Therapy: A Mixed Methods Study, Front Psychol. ۸: ۱۱۸۸. Journal of Child and Adolescent Group Therapy

نام درس به فارسی: کاربرد آمار استنباطی در مشاوره

نام درس به انگلیسی: application of inferential statistics in counseling

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

تدریس به ساعت: ۴۸ ساعت (۱۶ ساعت نظری و ۳۲ ساعت عملی)

نوع درس: اختیاری (مشترک)

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: **دارد** ■ **ندارد** □ سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف درس

یکی از شاخه‌های علم آمار، آمار استنباطی است که از طریق آن، آماره‌های حاصل از نمونه مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد و نتایج حاصل از آن‌ها به جامعه تعمیم می‌یابد. هدف اصلی این درس آموزش مفاهیم آمار استنباطی برای دانشجویان رشته مشاوره، جهت انجام پژوهش‌های علمی است.

سرفصل درس

شاخص‌های مرکزی و پراکندگی

- نما، میانه و میانگین
- دامنه تغییرات، انحراف چارکی، واریانس، انحراف استاندارد، ضریب پراکندگی
- محاسبه شاخص‌های مرکزی و پراکندگی در Spss

رگرسیون و انواع آن

- رگرسیون خطی ساده
- رگرسیون خطی چند متغیره
- رگرسیون لجستیک
- رگرسیون لجستیک دو جمله‌ای و چندجمله‌ای
- روش پیش رونده و گام به گام
- اجرای رگرسیون در Spss

آزمون‌های T

- مفروضه‌های آزمون T
- آزمون T یک نمونه‌ای
- آزمون T مستقل
- آزمون T همبسته
- آزمون‌های T در Spss

تحلیل واریانس و کوواریانس

- تحلیل واریانس یک راهه (مستقل)
- تحلیل واریانس دو راهه (وابسته)
- تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر
- تحلیل واریانس یک راهه، دو راهه و اندازه‌گیری مکرر در Spss
- تحلیل کوواریانس تک متغیره

- تحلیل کوواریانس چند متغیره
- تحلیل کوواریانس در Spss

آزمون‌های تعقیبی

- روش کمترین تفاوت معنادار (LSD)
- آزمون آدان
- آزمون توکی
- آزمون مقابله‌های شفه
- آزمون‌های تعقیبی در Spss

آزمون‌های دو

- آزمون‌های دو برای طرح تک متغیری: آزمون انطباق
- آزمون‌های دو برای طرح‌های دو متغیری: جدول توافقی
- کاربرد آزمون‌های دو تک متغیری در Spss
- کاربرد آزمون‌های دو چند متغیری در Spss

آزمون‌های ناپارامتریک

- انواع آزمون‌های ناپارامتریک
- آزمون کروسکال-والیس (معادل ناپارامتری تحلیل واریانس بین آزمودنی)
- آزمون فریدمن (معادل ناپارامتری تحلیل واریانس درون آزمودنی)
- آزمون کوکران
- آزمون تک متغیری کولموگروف-اسمیرنف
- آزمون دو نمونه‌ای کولموگروف-اسمیرنف
- کاربرد آزمون‌های ناپارامتریک در Spss

تحلیل عاملی

- انواع تحلیل عاملی
- رابطه تحلیل عاملی با سایر آزمون‌های آماری
- عامل‌های چرخش یافته و چرخش نیافته

راهبردهای تدریس

تدریس این درس به روش فعال انجام شود. دانشجویان در انجام تمرین‌های کلاسی و تکالیف منزل فعال می‌باشند. تحلیل هر مبحث نظری و عملی با استفاده از مشارکت فعال مدرس و دانشجو صورت گیرد. در به کارگیری نرم‌افزار Spss مدرس از مثال و نمونه‌های انجام شده در قالب پایان نامه‌ها استفاده کند. نحوه گزارش نویسی هر مولفه در مقاله یا پایان نامه به صورت مصدقی توسط مدرس نشان داده شود و به عنوان تکلیف از دانشجویان خواسته شود.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	۳۰٪	۳۰٪

منابع

- ریچارد، شیولسون (۱۳۹۵). استدلال آماری در علوم رفتاری: قسمت اول: استنباط آماری، ترجمه علیرضا کیامنش، تهران: نشر جهاد دانشگاهی علامه طباطبائی
- سرمد، زهره (۱۳۹۶). آمار استنباطی: گزیده‌ای از تحلیل‌های آماری تک متغیری، تهران: نشر سمت
- فرگوسن، جرج اندرو و یوشیو، تاکانه (۱۳۹۶). تحلیل آماری در روان‌شناسی و علوم تربیتی، ترجمه علی دل‌اور و سیامک نقشبندی، تهران: نشر ارسباران
- کاکاوند، علیرضا و شمس اسفندآباد، حسن (۱۳۹۵). آمار در روان‌شناسی و علوم تربیتی، تهران: نشر سرافراز.
- کریمی، ابوالفضل و حاجی‌حسینی، مهرداد (۱۳۹۳). آزمون‌های آماری در Spss با زبانی ساده و کاربردی، تهران: نشر روانسنجی
- هومن، حیدر علی (۱۳۹۲). استنباط آماری در پژوهش رفتاری، تهران: انتشارات سمت

Hatcher, L. (۲۰۱۳). *Advanced Statistics in Research: Reading, Understanding, and Writing Up Data Analysis Results* Paperback.. Shadow Finch Media LLC; Illustrated edition.

Mertler, C. A. (۲۰۱۶). *Advanced and Multivariate Statistical Methods: Practical Application and Interpretation* ۶th Edition. Routledge.

